

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . " 6—
Četiri leta . . . " 3—
Mesečno . . . " 1:20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 vin,
od 6 redne petivrstice: pri
večkratnih oznanilih velja
popust. ---
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

V Žalcu

se vrši v nedeljo, dne 17. marca l. 1918 velik manifestacijski shod

vseh slovenskih strank za jugoslovansko idejo.
Govorita dr. Korošec in dr. Ravnihar. Ura
in lokal se naznanita pravočasno.

Narodna samoodločba in krščanska morala.

Vse mogoče pomisleke so že poiskali in zbrali
zoper našo stremiljenje za narodno osamosvojitve.
Nemci so celo iznašli, da je naše stremiljenje v na-
sprotnju s principi krščanske morale, torej nemora no
in nedopustno. Tudi na Hrvaškem se taki glasovi
javljajo v frankovskem glasilu „Hrvatski“ ter dobi-
vajo izraz v strastnih napadih na blagega ljubljans-
kega škofa. Če kdaj, je sedaj treba stvar trezno
previdariti, brez predsodkov in šovinizma, zakaj le
tista stvar, ki sloni na granitni podlagi rešnice,
pravice in poštenosti, more zmagati in se trajno vz-
držati.

Tudi politika mora imeti moralna načela za vo-
dilo; kar je nepošteno, ostane nepošteno, četudi do-
naša hipno velike uspehe. Ljudska blaginja mora bi-
ti vrhovno ravnilo politiki, k temu pa seveda morajo
služiti le primerna in zakonita sredstva. Taka poli-
tika je moralno dobra, druga pa slaba, nemoralna.

V kakem razmerju torej stoji z moralo naše
stremiljenje po Jugoslaviji? Temu stremiljenju se je
dalo ime „samoodločba narodov“, ki seveda dopušča
tudi dvomne razlage. Če si stvar natančneje ogleda-
mo, izvirajo vsi moralni pomisleki zoper upraviče-
nost in dopustnost jugoslovanske ideje iz tega, da se
(nalašč ali iz nesporazumljenja) krivo tolmači naše
stremiljenje ali pa se versko-moralna načela izrablja-
jo, da se ž njimi olepša in opraviči slab, a gotovim
krogom priljubljen vladni zistem.

Ne bomo se spuščali v razmotrivanje, kak zmi-
sel la h k o i m a „samoodločba narodov“, kak pomen
ji dajejo ruski boljševiki ali angleški državniki, am-
pak le, kak zmisel ima dejanski naš jugoslovansko

ski pokret, izražen v jugoslovanski majniški dekla-
raciji l. 1917.

Kaj torej hočemo? Avstrijske in ogrske dežele,
koher prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, bi se naj
združile v eno upravno celoto, katero oseba vladar-
jeva habsburške rodovine veže z drugimi deželami
sedanje avstro-ogrske monarhije. Deklaracija izrecno
pravi: „pod habsburškim žezlom.“ Moralni pomisleki
bi bili umestni, če bi ta „samoodločba“ imela zmi-
sel: a) ali naj ostanemo pri sedanjih dinastiji ali si
izberemo drugo? b) ali naj ima jugoslovanska drža-
va obliko republike ali monarhije? c) ali naj ostane
v stiku s sedanjimi deželami monarhije ali se zveže
z drugimi? Vse to je v naši deklaraciji izključeno.
Zatorej odpade tu vse moralizovanje o zvestobi do
vladarske hiše in izdajstvu, o upor in državni av-
toriteti. Negativna stran našega stremiljenja
je v tem, da se stre krivična nadvlada Nemcev in
Madžarov. Je li to kaj nemoralnega? Se li more iz
Biblije, iz morale in državnega zakonika z glasovi-
tim členom 19. temeljne državne postave z dne 21. de-
cembra 1867 o ravni razdelitvi državljanov v „go-
sposke in vladajoče“ (Nemce in Madžare), pa pod-
jarmljene in nezanesljive narode, državljane prve in
druge vrste? Če se to ujema s krščansko moralo in
idejo humanitete, potem priznamo, da je naše strem-
ljenje neopravičeno!

Pozitivna stran našega narodnega
stremiljenja pa hoče udeležiti le to, kar je cesar re-
ket pri otvoritvi delegacij: „gospodarij hočemo biti v
svoji hiši“, in kar določa čl. 19 avstrijske temeljne
državne postave: vsi narodi v državi so enakopravni
in vsak narod ima nedotakljivo pravico varovati
in negovati svojo narodnost in svoj jezik; država
priznava enakopravnost vseh deželnih jezikov v šo-
li, v uradu in javnem življenju. Mi hočemo, da ta
mrtva črka dobi enkrat življenje. Je li to kaj preti-
ranega, nemoralnega? Potem dokažite, da je imeno-
vana temeljna postava sama nemoralna.

Tisočletna zgodovina in posebej zgodovina zad-
njih 50 let našega ustavnega življenja, zlasti še se-
danja vojna doba, je jasno dokazala, da pri sedanji
obliki in sestavi države Jugoslovonom sploh ni mo-
goče niti v majhni meri doseči tega, kar nam gre po
naravnem in državnem pravu, torej se mora enkrat
izvršiti temeljita sprememba. Zagovorniki sedanjega
vladnega zistema povdarjajo historično pravo kro-
novin. Odgovarjamo: Sprememba v razdelitvi krono-
vin ni v nasprotju z moralnim in ne pravnim redom.
Te kronovine so se razvile v čisto drugih, fevdalnih
razmerah, ki so zdaj izgubile vrednost, niso na-

stale iz narodopisnih ali naravnih potreb, ampak iz
slučajnih, večsi celo privatnih vzrokov (podedovanje,
priženitev), so se tudi često spreminjale in so prime-
roma dokaj mlade tvorbe. V upravnem oziru so drag
aparati in glavni vir nezadovoljnosti in nasilnega
raznarodovanja. Red in mir v državi in med narodi
je pač vreden več kot kronovinske meje iz fevdalne
dobe.

Ugovarjajo dalje, da moč in obstoj države zahteva
nje enotnost, tej pa nasprotuje naše stremiljenje
po jugoslovanski državi, torej moralno načelo zahte-
va, da se nižje podredi višjemu.

Odgovarjamo: Tudi v cesarskem manifestu l.
1848 se glasno povdarja potreba enotnosti, a to ni
motilo državnikov, da so 20 let pozneje — s pomočjo
in pritiskom Bismarckovim! — ustvarili dualizem.
Ravno tisti, ki sedaj najbolj nasprotujejo jugoslovansko
ideji, smatrajo ta dualizem za nedotakljivo sve-
tinjo, da, Madžarom se je zagotovila celo samostojna
armada. In isti nemški krogi zahtevajo tudi odcepit-
ev Galicije ali celo Dalmacije. Tako, tukaj enotnost,
moč in ugled monarhije ni v nevarnosti, nikomur še
ni prišlo na misel, govoriti o „nemoralnosti“ teh te-
ženj, le če Slovan zahteva svoje naravne pravice, se
mu zmiraj riva pod nos „višji državni interesi.“ In
ti „višji interesi“ so le nadvlada Nemcev in Madža-
rov.

Čudno, da se nam vedno zabičujejo le dolžnosti
ko države, pozabljajo se pa, da imajo podložniki tudi
pravice nasproti državi in država ima namen in
dolžnost pospeševati občni blagor državljanov. Ali se
je v sedanji obliki pri nas dosegel ta občni blagor?
Ravno nasprotno: nemško-madžarska nadvlada se je
izkazala popolnoma nesposobno, doseči velike cilje
monarhije in je popolnoma dogos odarila. Vsa višja
civilna in vojaška oblast je v rokah Nemcev in Madža-
rov. In uspeh?

V zunanji politiki ta grozna vojna,

v znotranji po-
litiki popolna zmeda in nezadovoljnost, v gospodar-
skem oziru nezasišano oduševstvo, pomanjkanje in
glad. Ena naredba je bolj pametna kot druga. Nkjer
v nemško-madžarskem taboru velikopotezne, rešilne,
res plodovite ideje: gospodovati in tlačiti, vrivati
nemške uradnike nenemškim narodom, to je vsa mo-
drost vladnega zistema. Ali ni nekaj nemoralnega,
neznosnega, sebične strankarske nemško-madžarske
težnje proglašati za državno potrebo, slovanske na-

našnji sestavi. On se je vrgel v areno politične bor-
be z najnepopularnejšim političnim programom na O-
grskem: „Pravičnost, enakost, svoboda!“ Toda pro-
glasili so ga takoj za izdajalca. Tudi ljudje, ki sicer
v splošnem odobravajo njegovo demokratično in ra-
dikalno stališče, so v narodnih vprašanjih zasledo-
vali politiko madžarske nadvlade.

Toda Madžari ne mislijo le na hegemonijo na
Ogrskem, oni hočejo hegemonijo v monarhiji. L. 1910
je n. pr. izšel v „Budapesti Hirlap“ članek, v kate-
rem je rečeno:

„Ko bi Ogrska bila v narodnem oziru povsem
edinstvena, odgovarjala bi njenim interesom držav-
na zajednica, ki bi ne počivala na dualizmu, temveč
na federalizmu. Ker napram 25 milijonom raztrese-
nih narodnosti v malih avstrijskih državah bi ig-
rala vodilno vlogo edinstvena Ogrska s svojimi 20
milijoni Madžari.“

Torej: Najprvo treba napraviti 20 milijonov
Madžarov. Do tedaj pa naj bo oni, ki bi se upal dv-
igati v dualizem, pripravljen, da se postopa z njim
kot veleizdajalcem!

Dovolj je poznati prizadevanja Madžarov, da
bi v zunanji politiki pridobili odločilen upliv in ni
nikakega dvoma, da je pri odločitvi o vojni imel grof
Tisza odločilno besedo in ga je grof Karoly označil
za začetnika vojne. Z imenovanjem grofa Czernina
zunanji ministrom je grof Tisza izgubil neposreden
upliv na zunanje zadeve monarhije, a po njegovem
odhodu je nastala v pogledu prehrane neka vrsta pa-
sivna resistenca s strani Ogrske. To pa ima dobro
preračunjen namen: da prepriča Dunaj, da ima O-
grska vsled svojega boljšega gospodarskega položaja

LISTEK

Samoodločba narodov in Madžari

V Zagrebu je izšla pod gornjim naslovom knji-
žica, ki jo je spisal „Jugoslovani iz Ogrske.“ V tej
knjižici — ki ima precej belih lis — nam pisatelj po-
kazuje Madžare kot neizprosne nasprotnike samood-
ločbe narodov. Madžari se v teh treh letih niso nič
naučili, dasi se tresejo temelji Evrope. Veliki župan
Smereczany n. pr. niti ne dovoli, da se na županijs-
ki skupščini omenja ime „Slovak“, češ, da takega
madžarski zakon ne pozna, ter grozi, da bo z vsemi
sredstvi državne moči uničil že v kali vsak pojav, ki
ne bi bil v skladu z madžarsko državno idejo.

Madžari, ki so napram drugim narodnostim O-
grske v manjšini, sanjajo vedno o edinstveni madž-
arski državi in zato delajo z vsemi sredstvi na to,
da čimprej izginejo posamezne narodnosti in se po-
tvorijo v Madžare.

V tem oziru so vse madžarske stranke edine;
zato so tudi vse stranke protivne kakemu razširjen-
ju volilne pravice.

Pri sodnji in drugih oblastnihah morajo stran-
ke, ki ne razumejo madžarskega jezika, same plačati
tolmača. Madžar je prepričan, da je več nego člo-
vek, ki pripada drugi narodnosti. Nek njihov prego-
vor pravi: Tot nem ember — Slovak ni človek. Že
navaden žandar, a kaj še le bilježnik ali predstojnik

se ponaša vse drugače napram nemadžarom, nego
Madžarom. V tem mnenju potrjujejo Madžare tudi
njih učenjaki. Tako je vseučilišni profesor Csuday
predaval svojim slušateljem: „... ker, gospoda,
madžarski narod ima od vseh narodov na svetu naj-
slavnejšo zgodovino. S tem se ne more niti en narod
primerjati, niti eden! ... Ker, kdo je dal kulturo
Evropi? Grško-rimski svet! Od kje so jo vzeli oni?
Posredovanjem Feničanov iz Babilonije! A od koga
so vzeli svojo kulturo Babilonci, gospoda moja? Od
Sumirov, ki so naši predniki, torej od Madžarov!
Naši domovini, oziroma našemu narodu se ima zah-
valiti za svojo kulturo ves današnji naobrazen svet,
ker ne samo, da jo je ustvaril madžarski narod, on
je tudi, ko se je naselil v krajih Donave in Tise,
preprečil, da nekulturni narodi ne porušijo onega,
kar se je zgradilo na zapadu.“ Poslušalci sprejmejo
take stvari seveda kot gotovo resnico in prsa se jim
dvigajo v ponosu, ker so člani najslavnejšega nara-
da na svetu.

Madžari so prepričani o svobodoljubju svoje
politike napram narodnostim in se sklicujejo na svoj
narodnostni zakon iz leta 1868. S tem zakonom, ki
daje narodnostim še precej pravice, so tudi res sle-
pili svet, dokler jih še ni poznal. Toda ta zakon se
ni nikdar izvedel, a gotove naredbe so ga napravile
sploh iluzornim. Danes je edini cilj madžarske zaka-
noдавje madžarizacija od Karpat do Adrije. Edini na-
slednik idej Deaka, Eötvösa in drugih, ki so ustva-
rili narodnostni zakon, je danes dr. Oskar Jaszi. On
je redki tip onih ljudi na Ogrskem, ki uvidevajo, da
je pravično rešenje narodnostnega vprašanja na O-
grskem conditio sine qua non za obstoj Ogrske v da-

rode pa sumničiti in obsoditi za državljane nižje vrste, vsako njih narodno teženje ožigosati kot „nacionalno Überhebung“, njih jezik bi kvečjem se smel rabiti še pri konjih in kravah.

Suženjski duh je nekaj najbolj podlega. Ljudstvo se mora demoralizirati, če se mu da povsod čuti, da je radi svojega jezika „manj vredno“, da je rojeno za hlapca nemškemu ali madžarskemu gospodu. Nekaj velikega in plemenitega pa je, ljudstvu dati duševnega zraka in solnce, da se zaveda, veseli svojega življenja, razvija svoje zmožnosti. Moč, veljavnost in blaginja države je pač v tem, če ima narode svobodne, probujene, zadovoljne, ne pa potlačene, potuhnjene, nezadovoljne sužnje. Naše stremljenje je torej velikega moralnega pomena za državo in dinastijo samo.

Očitajo nam, da hočemo isto, kar namerava sporazum. Stari izrek že pravi: Če dva eno pravita, vendar ni isto. Če se bojite rešitve jugoslovanskega problema od strani entente, je pač temu lahko pomagati, treba le nasprotniku travo pred nogami pokositi. Dajte nam, kar nam gre, pa bodele zamašili usta nasprotnikom; če hočete biti res gospodarji v svoji hiši, napravite sami red, pa se nihče ne bo vmešaval v naše znotranje zadeve.

Odločno pa ugovarjamo, da se versko-moralna načela izrabljajo za olepšavo in utrditev krivičnega, nemoralnega sistema. Mnogi krogi vidijo dandanes povsod nevarnost za vero in državo, samo tam ne, kjer v resnici je. Godili so se med vojno nezaslišani javni škandali, a poklicani faktorji so molčali z moralno; ravno tisti krogi in listi, ki sedaj tako natančno preiskujejo moralno dopustnost jugoslovanske ideje, so proslavljali kot vzor človeka, ki je odpadel od vere in privatno živel v priležnosti; spodbujajo se nad tem, da smo jugoslovanski katoličani v družbi „z liberalci, pravoslavni, mohamedanci in hujšimi“, a ne pogledajo na svojo družbo, kjer se „krščanski“ socijalci ramo ob ramo potegujejo za suženstvo našega naroda s protestanti in hujšaki „proč od Rima.“ V Nemčiji je prav, da se skuša poravnati prepad med katoličani in protestanti, pri nas ne bi smelo biti kaj takega, ker bi to ne bilo v korist nasprotnikom. Krščanstvo ni vera sovraštva, ampak ljubezni, po izreku sv. Avgušтина treba sovražiti zmote, ljudi pa ljubiti, ni stranka tesnosrčne ekskluzivnosti, marveč koncilijantna ljubezen do resnice in dobrote, ki spaja in združuje, kar je pozitivnega in dobrega.

Vedno pa nas navdaja bojazen, da bo tudi pri nas nekega dne pricapljal na pozornico kak strogi janzenist z biblijo pod eno, s kupom nemških „špehov“ pod drugo pazduho in začel dokazovati moralno nevarnost jugoslovanskega gibanja. Vsakemu takemu nevarnost jugoslovanskega gibanja. Vsakemu takemu poskusu velja že naprej: Naša vest je čista, naša stvar dobra pred Bogom in pred državo.

Bismarck in Avstrija.

Pod naslovom „Neizpoznana Avstrija“ piše bavarski list „Augsburger Postzeitung“ dne 16. februarja sledeče:

„Nemci nobeno državo na svetu tako malo poznajo kakor Avstro-Ogrsko. Kolikokrat se čujejo nemile in zaničevalne sodbe o tej državi, zlasti iz krogov vsenemcev, ki pač nimajo umevanja za ničesar drugega, kakor za rek o prednost imajočem, za gospodstvo poklicanem nemškem plemenu. In vendar je

pravico zahtevati vodstvo zunanjih zadev naše monarhije.

Pisatelj prihaja potem do vprašanja, da-li se more Ogrska demokratično tako preustrojiti, da bi se rešilo narodnostno vprašanje v skladu s pravnim čutom ter v soglasju z narodnimi in kulturnimi težnjami posameznih narodnosti. Dokazuje, da vlada dandanes na Ogrskem privilegirana kasta, ki identifikuje svoje interese z interesi madžarstva, povdarja, da je krona vedno uporabljala napram Madžarsm strašno demokratične volilne reforme, ko so bile njih narodnostne zahteve pretirane. Največja ovira, da se postavi Ogrska na zdravo demokratično podlago, je ideologija o supremaciji madžarstva, ki je okužila celo one, ki naj bi imeli odločilno besedo v eventuelni demokratiški Ogrski.

Dokler torej ta bolna ideologija ne izgine popolnoma, dokler na njeno mesto ne pride edino zdrava zahteva demokratiškega duha: enaka svoboda, enake pravice in enake dolžnosti, bodo nemadžarske narodnosti gledale z nezaupanjem na vse poizkuse demokratiškega preustroja Ogrske.

Ker smo pa prepričani — pravi pisatelj — da bi nas do tedaj sredstva madžarske supremacije mogla izbrisati iz lica zemlje, moramo z zahvalo odklopiti tolažljive besede dr. Vazonija, da se bo v demokratiški Ogrski narodnostno vprašanje rešilo samosebi.

Brezpravnost, v kateri živijo nemadžarske narodnosti na Ogrskem, karakterizuje dr. Jaszi sledeče: Kdo je že kedaj videl, da se je madžarski kmet pritoževal:

da mu je orožnik prebodel trebuh, ker je nosil madžarsko kokardo;

bil od njih tako oboževani Bismarck tisti mož, ki je rekel, da bi se morala Avstrija ustvariti, ako bi je ne bilo. Njegova politika se seveda ni vselej gibala v okvirju tega njegovega spoznanja, ker bi sicer l. 1868 ne bil mogel italijanskemu kralju staviti ponudbo, da se naj zapadna Avstrija razdeli notri do črte Drave. Politiki pri vrčih pive, ki ničesar ne slutijo in h katerim se mnogokrat pridružujejo tudi taki, ki si lastijo pravico, da se bi jih naj upoštevalo kot resne, pač ne pomislijo, da so krize, vsled katerih dandanes Avstrija boleha, samo posledica kratkovidne politike, katero je poprej vodila Prusija napram svojem današnjemu zavezniku. Z rano se miga ter se zaničljivo govori o državi Šlavakov, Poljakov in ciganzov. Toda odkod pa pride, da ti „Šlavaki“ strmo glavlajo dandanes Avstrijo iz krize v krizo? Vzrok temu je slabost Nemcev, ki bi naj bili narode zvezajoč element v Avstriji. Že izguba Slezije, tega zavišča nemške kulture, ki je omogočila Avstriji, da je mogla ščititi nemštvo in ga vzdrževati proti Madžarom in Čehom; k temu je prišla leta 1859 še izguba Lombardije, te stare nemške državne zemlje, koje posest je Avstriji omogočila, da je mogla svoje stališče ob Sredozemskem morju obraniti in varovati. Nemška zveza, na koje pomoč je Avstrija računala, je na Bismarckovo prizadevanje ostala nevtralna. Zlasti se l. 1866, ko je bila Avstrija vržena iz nemške zveze in je ob tej priliki izgubila še tudi Benečijo, je postajala notranja kriza stalna. Čehi in Madžari so po letu 1866 takoj grozeče dvignili glavo. Saj so vendar pruski armadni vodje obljubili Čehom, da zopet dobijo svojo narodno državo, in saj je vendar Bismarck leta 1866 nahujskal Madžare k revoluciji zoper vladarsko hišo Habsburžanov. Skozi desetletja so se ti narodi v svojem nespametnem upanju na pomoč ozirali proti Berlinu, kjer je Bismarck pozneje z zvezo z Avstrijo skušal zopet popraviti največjo napako svoje zunanje politike. Toda enkrat vzbujenih narodnih stremljenj Čehov in Madžarov ni več mogel uničiti. Duhov, katere je poklical, se Avstrija ni več mogla iznebiti. Brošura Zeysiga, ki je leta 1905 izšla v Berlinu, dokazuje, da so upali na Ogrskem še tudi po smrti Bismarckovi na kakega novega Bismarcka, ki bi naj Avstrijo razdelil in Ogrsko osamosvojil Bismarck, ki je napačno želel, da bi naj Avstrija svoje težišče premestila iz Dunaja v Budimpešto, vsled česar bi naravno bila popolnoma izgubila svoj značaj kot nemška prednja velesila na izhodu, se je moral udati cesarju Viljemu II., ki je začel izrečno velikonemško politiko ter razbil pogodbo z Rusijo, ki je ojačevala samo avstrijsko slovanstvo, kojega renitentni elementi so iskali in tudi našli tamkaj svoje ojačenje. Pogodba je stalno ogroževala Avstrijo, ne da bi zasukala Nemčiji odkritosrčnega prijateljstva Rusije. Tudi priklopitev Rumunije, katero je hotel Napoleon III. dati Avstriji kot nadomestilo za Benečijo, je Bismarck prekrizal, ker je hotel imeti Rumunijo kakor tudi Italijo kot zaveznika v morebitni vojni zoper Avstrijo.“

Tako sodi nemški list o Bismarckovi politiki zoper Avstrijo. To sodbo priporočamo našim nemško

da ga je okrajni predstojnik vrgel ven, ker ni znal madžarskega;

da ga je okrajni predstojnik po krivici obsodil, ker mu je tolmač krivo prevel pritožbo;

da mu otroci ne znajo čitati in pisati, ker trošijo čas v šoli z učenjem pesmi in deklamacij v tujem jeziku;

da mu oblast ne pusti osnovati pevskega društva ali čitalnice, ker njih jezik ni državni;

da ne more za poslance, bilježnika, župana izbrati svojega človeka, ker njegov materni jezik ni madžarski in ker hoče dvigniti kulturo svojega naroda;

da je vsako vabilo, davčni opomin in razglas oblastnije za njega državna tajna, ker ne razume madžarske tiskovine?

Kaj takega se Madžaru še ni dogodilo; pač pa se dogaja vsak dan nešteto takih slučajev nemadžarom.

Neki veliki župan je rekel o priliki svojega nastopnega govora:

„Slovaki morajo premisliti, da živijo v ogrski državi in ne smejo zahtevati ničesar, kar ni v soglasju z madžarskimi težnjami. Učite se madžarski! To je najbolje, kar vam morem svetovati, ker madžarski jezik je svetovni jezik. Čemu treba sploh slovaskih knjig? To je nepotrebnost!“

Pisec prihaja na podlagi teh razmotiranj do zaključka, da je tudi vprašanje Jugoslovanzov na Južnem Ogrskem mogoče rešiti le v zvezi z jugoslovanskim vprašanjem vobče, z oživetvorenjem edinstvene in neodvisne, svobodne države Hrvatov, Srbov in Slovencev.

nacionalnim zagrizencem in nemškutarjem v resen preudarek in v — spokorno izprašanje vesti. Biti oboževatelj Bismarcka, pristaš vsenemštva, navdušen tulitelj nemškonacionalne pesmi „Die Wacht am Rhein“ in obenem avstrijski patriot: to ne gre skupaj. Omenjeni nemški list jasno dokazuje, da je to nemogoče. Ali oboževatelj Bismarcka in vsenemštva, potem ne avstrijski domoljub, ali pa avstrijski patriot, potem protivnik Bismarckove in sploh vsenemške protiaustrijske politike. „Augsburger Postzeitung“ tudi jasno in odločno izpričuje, da je Bismarck in sploh vsenemštvo Avstriji veliko več škodovalo, kakor bi ji mogli škodovati vsi velesrbski zagrizenci vseh časov. Tudi to naj nemški nacionalci in nemškutarji blagovolijo vzeti na znanje iz omenjenega nemškega lista. Naposled sledi iz izvajanj bavarskega lista o vzrokih notranje krize v Avstriji to, da se ta kriza ne more rešiti, dokler ne bo strt njen glavni vzrok: prvenstvo Nemcev in Madžarov v avstro-ogrski monarhiji.

Boj za ljudsko šolo.

Nov veter piše po jugoslovanski zemlji. Svetovni dogodki so vzdramili tudi najbolj apatične Slovence iz spanja nezavednosti; vse čuti, da se bliža ura našega odrešenja, da se bliža izpolnitev naših želj in uresničenje našega upanja, da je nivo več moči, ki bi mogla zabraniti ujedinjenje troimenskega jugoslovanskega naroda v eni državni celoti pod žezlom Habsburžanov.

Brez najhujšega odpora od strani našega nemškega sosedu seveda to ne bo šlo. Ta se je že davno pred vojno pripravljal na ta boj in Schulverein in Südmarka sta skušala z umetnim potujčevanjem potisniti nemško mejo dalje na jug. Desetletja že ustanavljajo Nemci v slovenskih krajih nemške šole in pritiskajo z vso silo na od njih gospodarsko odvisne Slovence, da pošiljajo svojo decu v nje. Naučiti se tam seveda ne morejo ničesar, ker ne razumejo jezika. Ko izstopijo, ne znajo ne slovenskega ne nemškega jezika in ne drugih šolskih predmetov, ker je bil ves trud nemškozagrizenega učitelja naperjen na to, da uniči v mladem srcu slovenski čut in mu vzbudi sovraštvo do lastnega jezika in ljudstva.

In na te pomilovanja vredne janičarje kažejo Nemci, ko govorijo o nemškem življu na jugu, češ: nemški narod je v nevarnosti, če postanejo Slovenci gospodarji na lastni zemlji.

To pa ni noben nemški narod, to so s silo potujčeni udje slovenskega telesa, ki bi ostali Slovenci, če bi bili obiskovali slovensko ljudsko šolo.

Pa Nemci ne ustanavljajo samo nemških šol po slovenskih krajih, oni preprečujejo z vsemi sredstvi ustanovitev slovenskih šol za pristno slovensko decu tam, kjer imaj politično moč v rokah. Tako je prišlo, da v Mariboru Nemci ne dovolijo nobene niti utrkivistične ljudske šole, četudi stanuje v Mariboru na tisoče Slovencev in je prtok prebivalstva iz okolice izključno slovenski. Dobro vedo Nemci, da bi postal Maribor sčasoma slovenski, če bi imeli Slovenci svoje šole, kakor zakon zahteva, in bi ostalo to, kar pride iz dežele, slovensko.

Skrajni čas je tedaj, da se postavi mariborski Slovenci na lastne noge in ustanovijo privatno slovensko ljudsko šolo. Treba bo pač globoko poseči v žepe in potrkati na vrata rodoljubov zunaj Maribora po vsem jugoslovanskem jugu.

Zato pozdravljamo z velikim veseljem sklep mariborskih Ciril-Metodovih podružnic, da pričnejo v znamenju narodnega ujedinjenja veliko skupno akcijo in zbirati izključno za slovensko ljudsko šolo v Mariboru poseben fond.

Ni nobene druge tako važne panoge narodnega dela, kakor je ljudska šola in požrtvovalnost na tem polju zasluži največjo zahvalo celega naroda.

Slovenci onstran Mure za Jugoslavijo.

Slovenci in Slovenke v trgu Cmurek in v sosednjih vaseh so podpisali naslednjo izjavo:

„Tudi Slovenci emureške župnije z navdušenim veseljem podpisujemo jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917. Starčki še pripovedujejo, da je bil Cmurek pred 60—80 leti do polovice, pred dobri 100 leti pa skoro docela slovenski. Iz stare zgo-

vine Cmureka je znano, da je Slovenka-junakinja preoblečena v moško bojno opravo leta 1418 prišla iz Radgone in je v slovenskem jeziku pozvala vojvodo Ernesta Železnega, ki je taboril s svojo četo v Cmureku, naj takoj pride Radgono rest turskega obleganja. Cmurek in vse vasi na levem bregu Mure na rodovitnem radgonsko-lipniškem polju so bile še v 18. stoletju slovenske. Temu priča, so slovenska imena: Tilmič, Rakič, Lihocka vas itd. Opravičena je torej naša zahteva, da se tudi nam, ki smo še ostali med Nemci, dajo naše narodne pravice v cerkvi, šoli in uradih. Z veseljem pozdravljamo Slovenci emureške župnije ustanovitev Jugoslavije. Sledi 112 podpisov Slovencev in Slovenk iz obširne emureške župnije.

V mestu Radgona in okoliških vaseh na levem bregu Mure se je podpisalo dosedaj za Jugoslavijo nad 300 Slovencev in Slovenk. V Strasu pri Spielfeldu znaša število teh podpisov do sedaj že nad 40.

Izjava spielfeldskih Slovencev in Slovenk se glasi tako-le:

„Podpisani se pridružujemo našim bratom in sestrkam v jugoslovanski domovini ter pozdravljamo gibanje za združenje vseh Jugoslovancev, ki prebivajo v avstro-ogrski monarhiji, v veliko jugoslovansko državo, kateri bi naj vladali kralji habsburške vladarske rodovine. Z vso odločnostjo pa zahtevamo ob tej priliki, da se tudi Spielfeld in sosednji severozahodno od nas ležeči, nekdanj popolnoma slovenski kraji priključijo bodoči Jugoslaviji. Spielfeld mora še na vsak način pripadati kju oslovanski državi. Prosimo jugoslovanske poslance, da se zavzamejo za nas.“ Sledi 96 podpisov.

Razveseljeno znamenje je, da je naša misel prodrla tudi v kraje, katere so naši narodni nasprotniki računali za popolnoma svoje. Glas, da se bliža Slovincem rešitev izpod nemškega jarma, je oživil narodno zavest tudi v središ zapuščeni Slovencev in Slovenk ob skrajni periferiji Slovenije. Povdarjamo, da so priprosti ljudje: posestniki, železničarji, viničarji, hlapci, dekle in drugi delavci sami povzročili pobiranje podpisov. Le prav malokateri te odklonil svoj podpis. Jugoslovanska misel gre naprej z nevdržljivo silo. In ta velika misel mora zmagati!

Jugoslovanska deklaracija.

Občinski odbor občine Ragoznica, politični okraj Ptuj, je pri svoji seji dne 17. svečana t. l. soglasno sklenil sledečo izjavo: Občinski odbor občine Ragoznica, politični okraj mujski, se z navdušenjem pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 v zahtevi po zjedinenju celoslopnega trojedinega naroda slovensko-hrvatsko-srbskega v enotni neodvisni jugoslovanski državi v okviru habsburške monarhije. Zajedno izraža Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje za njegovo dosedanje delovanje in ga prosi, da vstraje pri dosednji politiki. — Sledijo podpisi.

Občinski odbor občine Cirkovce, pol. okraj Ptuj, kakor ve-en tolmač narodove volje se pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 v zahtevi po samostojni jugoslovanski državi v okviru habsburške monarhije ter izreka Jugoslovanskemu klubu zahvalo in zaupanje za njegovo dosedanje delovanje. Iskreno in hvaležno pozdravlja prizadevanja presvitlega cesarja Karla I. za doseg splošnega mira. Občinski odbor v Cirkovcih, dne 10. svečana 1918. Sledijo podpisi župana in odbornikov.

Občinski odbor občine St. Lovrenc pod Pročinsom se je v svoji seji dne 8. februarja t. l. enoglasno izrekel za jugoslovansko matniško deklaracijo.

Občinski odbor na Vidmu ob Savi se je soglasno pridružil pri seji dne 20. januarja 1918 deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika leta 1917.

Županstvo občine Marija Reka je dne 29. februarja odposlalo izjavo za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 na Jugoslovanski klub na Dunaju.

Občinski odbor v St. Rupertu nad Laškem je v svoji redni seji dne 14. svečana 1918 izjavil sledeče: Občinski odbor z veseljem pozdravlja ustanovitev Jugoslovanskega kluba, ki v njem edinem vidi jamstvo svoje boljše narodne bodočnosti; se z navdušenjem pridružuje majniški deklaraciji, zahtevajoč državno zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburškim žezlom. Izraža poslancem, združenim v Jugoslovanskem klubu, zlasti njegovemu načelniku g. dr. Korošču, svoje popolno zaupanje in odkrito zahvalo za njihovo neustrašljivo in nesebično delovanje za koristi našega naroda, zagotavljajoč ji, da stojimo za njimi vsi kot en mož. Izjavo je podpisalo 14 odbornikov in zapisnikar.

Občinski svet v Žvabeku na Koroškem in šolski svet sta na skupni seji dne 24. februarja t. l. sklenila enoglasno sledečo izjavo: Občinski odbor v Žvabeku kot zastopnik najsevernejše točke slovenskega ozemlja z navdušenjem pozdravlja stremljenje Sv. Očeta Benedikta XV. in našega presvitlega cesarja Karla I. v doseg skorajšnjega konca svetov-

ne moritve. Pozdravlja deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 kot edino pot do trajnega miru med narodi. Pozivlja Jugoslovanski klub, naj vstraja do zmagovitega konca na začrtani poti. Pridružuje se tej izjavi tudi podpisani krajni šolski svet. želeč naši mladini lepše in srečnejše dneve ob lastnem ognjišču. Živela Jugoslavija! Živel naš ljubljenski cesar Karel I. — Sledijo podpisi.

Podpisani občinski odbor občine Ščavnica, župnija Sv. Ana na Krembergu, zbran dne 13. prosinca 1918, zahteva, da se prejkoprej združijo vsi Jugoslovani v samostojno jugoslovansko državo v smislu deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 pod žezlom slavne habsburške vladarske hiše, ker vidi edino v tem rešitev slovenskega naroda. — Podpisi. — Enako izjavo nam je tudi vpisal občinski odbor občine Žitce v Slov. gor.

Občinski odbor v Dragovi pri Mariboru je v svoji seji dne 24. februarja 1918 enoglasno sklenil, da se pridruži jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917 ter želi, da se ta misel čimprej uresniči. Obenem izreka občinski odbor Jugoslovanskemu klubu, oziroma njega načelniku g. dr. Anton Korošču, popolno zaupanje. — Podpisi župana in odbornikov.

Obmejni Slovenci in Slovenke pri Sv. Jurju ob Pesnici, ki smo bili že obsojeni na počasno a gotovo narodno smrt, zahtevamo, da se čimprej združijo vsi avstrijski Jugoslovani v samostojno državo pod habsburško vladarsko hišo v smislu deklaracije Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. majnika 1917. Hvaležno in z iskrenimi željami spremljamo neutrudno delovanje svetega Očeta Benedikta XV. za pravičen in trajen mir ter enako prizadevanje presvitlega cesarja Karla I., pod čigar žezlom hočemo živeti v svobodni Jugoslaviji. — Sledi 226 podpisov.

Podpisane žene in dekleta občine Vurberg pri Ptuj se navdušeno izrekamo za izjavo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter zahtevamo zjedinenje naših jugoslovanskih dežel pod vlado našega cesarja Karla I. Naši možje in naši sinovi na frontah, me žene in dekleta ter naši otroci hočejo biti svobodni državljani naše Jugoslavije. — Sledi 578 podpisov.

Podpisani občani trške občine Ptuj-ska gora se pridružujemo vočlgled započetim mirovnim pogajanjem s vsem sreem klicu trpečih milijonov po skorajšnjem miru v smislu Sv. Očeta Benedikta XV., ne miru sile, ampak pravice, sporazumljenja in popolnega samoodločevanja vseh narodov, ter navdušeno pozdravljamo tozadevna prizadevanja ljubljene našega cesarja Karla I. — V svojem in v imenu svojih sinov, očetov, oziroma bratov, ki še stoje na bojiščih, na braniku mile domovine ali pa so že padli junaške smrti pred sovražnikom, pa zahtevamo, da se prejkoprej združijo vsi Jugoslovani monarhije v samostojno jugoslovansko državo pod žezlom slavne habsburške vladarske hiše, v smislu deklaracije državnozbornskega Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Svobodna Jugoslavija, prosta vsakega gospodstva tujcev mora biti plačilo za vse brezmejno prestano gorje in prelito srčno kri naših dragih.

Prost mora biti, prost moj rod,

Na svoji zemlji svoj gospod! (Gregorčič.)

To hočemo, to moramo, to bomo! (A. Medved, Radjanar.)

Sledi 332 podpisov: mož in mladeničev 90, žen in deklet 242 ter 14 goriških beguncev. — V narodne namene se je pri tem nabralo 157 K in sicer 100 K za Tiskovni dom, 31 K za Krekov spomenik, 14 K za Ciril-Metodovo družbo in 12 K za Slov. Stražo.

Jugoslovansko deklaracijo je podpisalo 213 žen in deklet trga Gornja Radgona in mesta Radgona, 93 žen in deklet občine Police, 162 iz občine Črešnjevci, 25 iz občine Ščavnica, 109 iz občine Hrast-e-Mota, 100 iz občine Zetinci, 75 iz občine Dedinje ter občinski odbor občine Šratovci-Mele. — Za Jugoslavijo se je tedaj izjavila že skoraj cela radgonska okolica.

Katoliško izobraževalno društvo v St. Pavlu pri Preboldu se je na svojem občnem zboru dne 17. februarja soglasno pridružilo jugoslovanski deklaraciji.

Rajhenburg. 1746 žen in deklet rajhenburške župnije je poslalo Jugoslovanskemu klubu na Dunaju izjavo za zedinjenje vseh Jugoslovancev pod avstrijskim cesarjem in za takojšnji mir. Da bo slovenski rod — na svoji zemlji svoj gospod!

Podpisujemo I. da želimo takojšen mir, kateri pa mora prinesiti vsem malim narodom popolno zaoščjenje in enakopravnost. II. Strašnih posledic te grozne vojne pa se bomo rešili le tedaj, če nas ne bodo več izrabljali tujci; zato zahtevamo svobodno jugoslovansko državo pod slavim habsburškim žezlom. III. Našim jugoslovanskim poslancem izražamo popolno zaupanje in jim kličemo: neustrašeno naprej za pravice zatiranih! — Žene in dekleta iz slov. bistriške okolice. — Sledi 516 podpisov.

Podpisani prebivalci občine Šlosberg in Remšnik, okraj Arvež, se pridružujemo v polnem obsegu izjavi deklaracije z dne 30. maja 1917 pod žezlom Habsburžanov, ker le v njej vidimo predpogoji za svetovni mir, v njej osvoboditev izpod vsakega tu-

jega, naši veri, narodnosti, gospodarstvu škodljivega vpliva. — Sledi 160 podpisov.

Mir.

Te dni podpisujejo boljševiki mir z Nemčijo. Podpisujejo ga, ker ga morajo podpisati. Nesreča Rusije je, da je v teh usodnih časih prešla popolnoma v roke stranke, ki v svoji državniški nesposobnosti presega vse, kar je tekom zgodovine v Evropi dosedaj zagrešila politična nezmožnost. Boljševiki so vsled svojih utopističnih stremljenj politični otroci, kakor jih v sedanjem času ni nikjer najti med civiliziranim svetom. Najprej razkrožiti armado, izprazniti fronto, razorožiti narod, pahiti domovino v brezno onemoglosti, potem pa sklepati mir z do viška oboroženim in v vojaškem oziru veleorganiziranim sovražnikom: Kaj takega morejo samo politični otroci, ki v svojih idejah živijo državniško življenje tam nekje na luni ali na Martu. Račun in sicer strahoviti račun zato pa mora plačati Rusija.

Pogoje, ki jih Rusija mora sprejeti, so takšni, kakršnih ni nikdo slutil, ko so se začela mirovna pogajanja med Nemčijo in boljševiško Rusijo. Če se izvede mirovna pogodba, ki jo je Nemčija kot ultimatum dostavila Rusiji, da se sprejme tekom 48 ur in v Brestu Litovskem podpiše tekom 3 dni, bo Rusija popolnoma odrezana od Evrope in potisnjena proti Aziji. Rusija izgubi Ukrajino in Poljsko, ki ota popolnoma samostojni in neodvisni državi, izgubi Litvsko in Kuronsko, vsled česar bi reka Dvina tvorila bodočo južnozhodno mejo Rusije. Rekli smo: Dvina bi tvorila mejo. Zakaj v dejanskih razmerah ne bo tvorila. Onstran Dvine sta še namreč ruski pokrajini Livonska in Estonska, kateri bo Nemčija tudi okupirala, in sicer, kakor v ultimatu izjavlja, s svojo policijsko močjo. Kam nazadnje prideta ti dve pokrajini, o tem molči mirovna pogodba. O tem bo določalo tamošnje prebivalstvo v senci in pod varstvom — nemških bajonetov. Kakšna bo ta odločitev, si lahko mislimo. Boljševiki so gotovo nesposobni, da bi ti dve pokrajini rešili za Rusijo. Onstran Finskega zaliva proti severu ležeča Finska pa je že proglašena za neodvisno, samostojno državo. Tako bi torej Rusija izgubila široki zemeljski pas, segajoči od obližja reke Don na jugu do švedske meje na severu, zemljo, ki spada med najrodovitnejše ruske kraje in na kateri prebiva nad 50 milijonov prebivalcev, torej več kakor polovica vseh prebivalcev evropske Rusije. Tako bi bila Rusija v svojem razvoju vržena nazaj za več kot 200 let, na dobo pred Petrom Velikim.

Ali bo mogla Rusija preboleti to velikaansko izgubo? Ali se ne bo ruski medved iz omandjenja, ki ga je povzročil sedanjí siloviti udarec, zopet vzbudil ter razjarjen zahteval nazaj, kar je nekdaj bilo njegova last? Z užaljenim ljudskim čutom se ni saliti. Alzacija in Lotarinška, brez katerih bi ne bilo sedanje svetovne vojne, sta zgodovinski dokaz zato. Ali mar Evropa potrebuje še drugo Alzacijo-Lotarinško na vzhodu? Ali naj militarizem, ta strahoviča sesavka ljudskega premoženja, še tudi po sedanjí vojni vzbuja in vzdržuje med evropskimi državami tekmovalje v oboroženju? In to vse zavoljo tega, da nemški imperializem doseže in ohrani svoje osvajaalne cilje? Poleg tega bodo nove države in državi, ki se bodo dvignile na zemeljskem robu nekdanje ruske monarhije, stalno pozorišče rovarjenja in zmede. Tako bo Balkan, to permanentno evropsko smodnišče, iz Balkana preko Rumunije podaljšan skozi Evropo do švedske meje. To bo uspeh miru v Brestu Litovskem.

Da bi mir z Rusijo pospešil splošni mir, tudi ni misliti. Angleški finančni minister Bonar Law je te dni izjavil, da vojne ne bo tako kmalu konec. Splošni mir, ki bo sklenjen, bo sporazumni mir brez aneksij in kontribucij ter bo temeljil na načelu narodne pravičnosti in prava o samoodločbi narodov. Mir, ki ga je Rusija bila primorana podpisati, spravi v to okvirje, je težavno početje, ki se ne da podpreti z razlogi, marveč z mečem. Annetare — privezati, pritegniti, prikloniti, pridružiti. Če namerava Nemčija Litvsko in Kuronsko odtrgati od ruskega teritorialnega gospodstva ter jo popolnoma pritegniti v svojo interesno sfero, ali ni to aneksija? Nemčija pa še ima v tem oziru dalje segajoče namene. List „Kölnische Zeitung“, ki zastopa zunanjo politiko Berlina, piše: „Nemčija mora imeti odprto in varno pot do ruskega tržišča. Zato mora vsa Kuronska, Livonska in Estonska priti pod nemško oblast. Tako bi bile zavarovane severne ceste v Rusijo. Toda to ni dovolj; treba jih je tudi zavarovati na jugo-vzhodu. Tukaj pa se nova poljska država vleče kakor klin med ruskim tržiščem in ruskim kupcem. Ker Poljaki niso dovolj zanesljivi, je treba realnih garancij.“ — Potemtakem je treba rešitve poljskega vprašanja ne v avstro-poljskem smislu, marveč v smislu ekonomskih interesov Nemčije.

Nemški imperializem ima torej visoke in široke cilje. Docela jih je uveljavil proti Rusiji, ko se je z boljševiki sklepal mir.

Državni zbor.

V torek je imela državna zbornica dve seji, in sicer predpoldne in popoldne. Predpoldanska seja je trajala le kratko časa. Ministrski predsednik dr. Seidler je naznanil zbornici, da cesar ni vzel na znanje odstopa obeh poljskih ministrov Cvinklinskega in Tvardovskega. Nato je predložil naučni minister zbornici zakonske predloge glede izobrazbe in usposobljenosti učiteljskega osebja na ljudskih in meščanskih šolah. Zbornični predsednik dr. Groß je nato naznanil zbornici, da prekine sejo do 2. ure popoldne v svrhu posvetovanja in pogajanja vlade z načelniki opozicijskih strank.

Med prekinjenjem se je vršila seja načelnikov, na kateri se je naglašalo, da se naj proračunski provizorji zaenkrat odstavijo z dnevnega reda, da se dobi čas za pogajanja med vlado in parlamentom. Med tem pa naj reši zbornica razna poročila odsekov.

V popoldanski seji, ki se je pričela ob 4. uri, je zbornični predsednik naznanil v načelniki konferenci dogovorjeni dnevni red, ki obsega štiri manjša odsekov poročila. Zbornica je sprejela predlagani dnevni red in sicer kot prvo točko ureditev določb pri prodajanju fideikomisov. Poročevalec dr. Waldner je izrazil željo, da se storijo potrebni koraki, da se fideikomisi v Avstriji sploh odpravijo. Seja, ki je trajala komaj dober četrt ure, je bila nato zaključena. V isti seji je bilo vloženih več interpelacij, predlogov in vprašanj. Poslanec dr. Korošec je vložil interpelacijo glede postopanja oblasti napram prebivalstvu v Dalmaciji in Sremu, zatem štiri interpelacije glede zasledovanja Jugoslovancev na Koroškem, v Istri in v Dalmaciji in poslanec Pogačnik interpelacijo zavoljo postopanja okrajnega glavarstva v Beljaku proti Slovincem v zadevi nezakonitega prevzemanja goveje živine v Pliberku.

V sredini seji se je nadaljevala razprava glede prodajanja fideikomisov. V razpravo je poseglo več govornikov. Poslanec Jarc je zahteval, da bi naj cesarska naredba glede na prodajo kmetijskih posestev ne bila veljavna samo za časa vojne, marveč da bi se naj izdala sliha določila tudi za dobo po končani vojni. Nadalje je zahteval, da vlada predloži zbornici zakonsko predlogo, zahtevajočo razlastitev obširnih lovišč veleposestnikov in grajščakov, ki so nastala na ta način, ker so se pokupila razna kmetijska posestva in spremenila v lovišča. Nadalje bi se naj potrebno ukrenilo, da bi se naj porazdelila taka veleposestva, katerih se vsled prevelike razsežnosti ne more v svrhu ljudske prehrane primerno obdelovati. Sploh bi moralo v tozadevni zakonodaji veljati načelo, da je zemlja za to tu, da prehrani prebivalstvo. Zbornica je nato v drugem in tretjem branju sprejela zakonsko predlogo glede določb pri prodajanju fideikomisov.

Pričela se je nato razprava o drugi točki dnevnega reda, o zakonski predlogi glede pridelovanja fosforovo kisline vsebujočih gnojil. Ko je poseglo v razpravo več govornikov, je bila seja zaključena.

V seji brambnega odseka je podal domobranski minister izjavo, da je vlada že zvišala pokojnine vojni invalidov, častnikov in vojaških uradnikov, ki so pred letom 1900 stopili v pokoj, kakor tudi pokojnine vdov in sirot vojaških oseb.

Jugoslovanski klub je vložil te dni zopet večje število interpelacij o preganjanju Jugoslovancev, in sicer: interpelacijo radi strahovlade naglega sode v Dalmaciji, glede preganjanja Slovanov v Sremu, glede prepovedi razširjenja lista „Glas Slovenca, Hrvat in Srba“ v zasedenih delih Srbije, glede zlih dejanj nekoga nemškega nadzdravnika v Srbiji, glede strašnih zločinov v Srbiji, ki jih je izvršilo vojašvo nad domačim prebivalstvom, glede preganjanja župnika in pisatelja Fr. Ks. Meška, odvetniškega kandidata Josipa Koščina, učiteljice Milke Volarič in Ničola Adžija Damasova iz Drniša v Dalmaciji, glede groznih razmer v vjetniškem taborišču v Brunovi na Češkem.

Turki zasedli Trapecunt

Turki so dne 24. februarja zopet zasedli kavkaško mesto Trapecunt, katero so dne 18. aprila l. 1916 zavzeli Rusi. V turške roke ste prišli tudi mesti Erzerum in Mamahatum (zahodno od Erzeruma).

Nemiri na Irskem.

Sinnfeinovci razvijajo na Irskem živahno agitacijo za svobodo Irske. Nemiri so izbruhnili po celi državi.

Vrač je naših vjetnikov iz Rusije.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča, da je ruska vlada istočasno s svojo izjavo, da

je vojska končana, tudi odredila oproščenje vseh v Rusiji se nahajajočih vojni vjetnikov. Ker pa vlada v Rusiji zelo neregularno razmere, je nemogoče organizirati reden povratek vjetnikov v domovino. Vsled tega potujejo naši vjetniki zadnje tedne na lastno roko. Vsak dan jih pride 4000 — 5000 na našo vzhodnogaališko fronto, kjer jih najprvo skozi 14 dni obdržijo v karanteni zavoljo morebitnih kužnih bolezni. Vjetniki se obdržijo potem 4 tedne v armadnem območju, odkoder jih pošljejo k njih nadomestnim odtelkom, kjer se jim mora dati ttedenski dopust.

Politične vesti.

Načelniki državnoborskih strank pri cesarju. V sredo so bili poklicani k avdijenci pri cesarju načelniki strank, za Jugoslovanski klub dr. Korošec in za Čehe poslanca Stanek in Tušar, v četrtek sta pa bila zbornični predsednik dr. Groß, načelnik nemških krščanskih socialcev prelat Hauser in načelnik nemškonacionalne zveze poslanec Waldner. V torek in sredo se je dr. Seidler pridno pogajal z opozicijskimi strankami, da bi jih pridobil za glasovanje za državni proračun, ker nima za to potrebne večine, kajti kosedaj se je opiral samo na Nemce. Zdaj je pa začel uvidevati, da vendar ne gre brez Slovanov, ali celo proti Slovanom. Sebe in državo bi bil lahko rešil iz zagate, v kateri se sedaj nahaja on in njegova vlada, če bi bil izpolnil zahteve Čehov in Jugoslovancev. Vsaka avstrijska vlada, naj ji načeluje dr. Seidler ali kdo drug, mora priti do prepričanja, da v Avstriji tako dolgo ne bo konca stalnih kriz, dokler ne bodo izpolnjene upravičene zahteve Čehov in Jugoslovancev.

Sprememba pri prehranjevalnem uradu. Cesar je sprejel demisijo prehranjevalnega ministra Höferja in je imenoval podravnatelja državnih železnic dvornega svetnika Ludovika Paul za predsednika — ne ministra — urada za ljudsko prehrano. Urad sam bo popolnoma podrejen ministrskemu predsedniku.

Nemški nadporočnik govori v državnem zboru za Jugoslovane. Po sklepu državnoborske seje dne 27. februarja je vstal na levem delu galerije nadporočnik in je pričel govoriti v zbornici: „Ali ne bi bilo mogoče, da bi v ljudski zbornici prišel enkrat do besede tudi vojak? Nočem o tem govoriti, o čemur se je tukaj obravnavalo. Govoriti hočem o splošnem položaju. Prihajam s fronte ob Piavi. Ali smem govoriti? V dvorani navzoči slovanski poslanci so mi zaklicali: „Da, da!“ In nadporočnik je govoril: „Borim se že četrto leto v srbsko-hrvatskem polku. Jaz sem Nemec ter sem ponosen na svojo narodnost, pa vendar sem poln skrbni za njega bodočnost. Sili me, da izjavim, da sem v Srbo-Hrvatih našel narod — polu najsičajnejših lastnosti v pravem pomenu besede. Že leto in dan me muči dejstvo, ker stališče našega naroda napram temu ljudstvu ni pravo. Že dolgo sem čakal trenutka, ko bodo Nemci rekli, da služi srbsko-hrvatski narod prav posebno naklonjenost. S Srbo-Hrati se gotovo med vsemi avstro-ogrskimi narodi ravna najslabše. Ta narod bi morali Nemci podpirati. (Bravo-klici v zbornici.) Gospoda moja! Vi se zabavate z menoj. Tega nisem pričakoval. (Nekaj poslancev v zbornici zakliče: Ne!) Mene ne žene napuh“, je nadaljeval nadporočnik, „in če smem od koga pričakovati, tedaj pričakujem od svojega naroda, da bo vrnil Srbo-Hrvatom pravičnost! Če smem kje govoriti, je pač tukaj, kjer se me mora poslušati. S svojo uniformo sem ločen od javnega delovanja. Zabranjeno mi je, delati politiko. Nehajmo z narodnim bojevanjem. Predvsem zahtevam od svojega naroda, da prednjači z lepim zgledom. Če ima nemški narod vodstvo zbornice v svojih rokah, mora tudi v tem oziru iti naprej.“ — Zbornični služabniki so hiteli h govorniku in so ga odvedli v zbornično pisarno. Tam se je dognalo, kdo da je in se ga je odpuščalo. Nadporočnik se zove Edvard Wenzel in služi pri 22. pešpolku (Sinj v Dalmaciji). Dogodek je vzbudil veliko pozornost med poslanci.

Prof. dr. Pivko. Kakor znano, zaganjajo Nemci in nemškutarji velik krik zaradi prof. dr. Pivka. Kdor pozna njegov značaj in ve za njegovo hrabro obnašanje v vojski (ne pa v kavarnah, na kolodvorih in po ulicah!), ne verjame tega, kar pišejo Nemci. Zato bi bilo dobro, da isti, ki imajo tudi pozitivne dokaze za nemško obrekovanje, to nemudoma sporočijo Jugoslovanskemu klubu. Sporočamo tudi, da je gospa dr. Pivkova zopet na prostem, ker so bila obrekovanja proti njej popolnoma neutemeljena.

Pozor! Nemško časopisje in nemški politiki zbirajo v zadnjem času material: med tem seveda največ obrekovanj, da bi pokazali ne morda hrabrost, jugoslovanskih vojakov in častnikov, ampak njihovo nezanesljivost. Tukaj velja: Oko za oko! Material je treba vposlati Jugoslovanskemu klubu. Kljub temu, da je toliko Nemcev, oficirjev in vojakov, zaposlenih v varnem zaledju, se bo pri Nemcih dal zbrati obilen material.

Radgona protestira. Mestni zastop radgonski je tudi protestiral proti ustanovitvi jugoslovanske države pod žezlom Karla I. v smislu deklaracije z dne 30. maja 1917 Jugoslovanskega kluba poslali na Dunaju. Ko bi mestni očetje vedeli, kakšna čast še čaka Radgono, bi strmeli. V jugoslovanski državi bo namreč Radgona zopet, kakor je bila pred kakimi tisoč leti, glavno mesto obnovljene nekdanje slovenske županije Dudlebske in se še lahko zgodi, da bo celo pl. Kodolič njen prvi veliki župan. V Dudlebski županiji bodo združeni ogrski in štajerski Slovenci to in onostran Mure in Radgona bo njih kulturno in gospodarsko središče.

Gradec proti naši deklaraciji. V seji graškega občinskega sveta se je sprejel nujni predlog dr. Benerta, v katerem občinski svet protestira proti ustanovitvi jugoslovanske države, ker bi se s tem nemške naselbine na jugu izročile na milost in nemilost Jugoslovanom. Nemcem bi se s tem odrezal dohod do Adrije. Občinski zastop mesta Gradec torej izjavlja, da ne bo nikdar dopustil, da se kaj takega izvrši in se bo boril proti ustanovitvi Jugoslavije z vsemi sredstvi. — Za nemškonacionalni predlog so glasovali nemški nacionalci in krščanski-socialci, proti pa socialni demokratije, kateri so stavili svoj poseben predlog.

Konferenca dr. Duhač—dr. Orosel. Mariborsko c. kr. državno pravdnštvo nam piše: „Slavnemu uredništvu „Straže“ v Mariboru. Sporočilo v št. 16 „Straže“ z dne 25. svečana 1918 na tretji strani: „Konferenca dr. Duhač—dr. Orosel“ se temeljem § 19 tisk. zak. uradno popravi, kakor sledi: Ni res, da ima c. kr. državni pravdnik dr. Ferdinand Duhač z odgovornim vodjem mariborskega nemštva dr. Oroslom skrivne politične konference in toraj tudi ni res, da so te konference v zvezi s kako nemško izjavo proti Jugoslovanom. C. kr. državno pravdnštvo v Mariboru, dne 27. svečana 1918. C. kr. prvi državni pravdnik: V. Verderber l. r.“

Ptujski okraj za deklaracijo. Za deklaracijo Jugoslovanskega kluba so se izrekle sledeče občine in korporacije iz ptujskega okraja: Mestni Vrh, Kicar, Krčevina pri Ptujju brez Zavca, in Hačdina; v občini Kicar se je nabralo 304 podpisov, Janeževci 173, Podvinci (možje in fantje) 101, žene in dekleta 160; krajni šolski svet za ptujsko okolico v seji dne 24. februarja, in mnogi zastopniki občin ptujskega okraja.

Ptujski okraj spet pošilja vabila našim in štajerskim vsem rodu ptujskem okraju, da bi šli na Dunaj k cesarju protestirati proti ustanovitvi Jugoslaviji; toda naši župani so prezavedni, da bi šli kdaj na te Orničove limanice.

Ljutomerski okraj. Strasten nasprotnik proti Jugoslaviji je ljutomerski živinozdravnik Schmidt. Kakor izvemo od verodostojne strani, sestavlja cu neko protiizjavo in skuša pobirati podpise za njo. Pa verjamemo! Njegov nastop se nam je zdel dovolj sumljiv že na nedeljskem županskem shodu v Ljutomeru, ko je z izzivalno opazko skušal dražiti župane celega ljutomerskega okraja, češ, da se naj brigamo bolj za to, koliko živine bomo oddali, kakor pa za Jugoslavijo. Med župani je nastalo vsled tega veliko ogorčenje. Mi vemo, da ideal nemških zagrzencev ni „Avstrija, ampak Vsenemčija! Mi se trudimo za našo sveto pravično stvar, od vsenemcev, ki živijo med nami in od naših žuljev, se pač ne damo več komandirati.

Prehranjevalni nadzornik pl. Baltz proti Slovincem. Ko je vlada ustanovila mesto prehranjevalnega nadzornika za Slovenski Štajer, se je reklo, da bo imel prehranjevalni nadzornik nalogo posredovati med ljudstvom in vlado. Na to mesto je prišel nadporočnik v r. Baltz pl. Baltzberg, ki pa baje ne razume ne besedice slovensko. O delovanju tega gospoda je prihajalo že od raznih strani velikoprtožb, da ne ume jezika našega ljudstva, in o drugih njegovega referata se tikajočih zadevah. In dne 26. februarja je pl. Baltz dokazal, da mrzi slovensko ljudstvo, da nas smatra za tučce, ki na Slovenskem Štajerju niso gospodarji. Na celjski magistrat je za ta dan pl. Baltz povabil zastopnike vseh slovenskoštajerskih okrajev, da se pogovorijo o nameravani spremembi načina revizije žita in krompirja. Po njegovem referatu se je razvila debata o novem sistemu rekviriranja, katere so se poleg uradnih funkcionarjev udeležili tudi gg. Roblek iz Zalca, potovalni učitelj Goričan in Žebot iz Maribora. Ko je naš zastopnik začel govoriti slovensko ter je hotel označiti želje kmetijskega ljudstva glede sistema, je skočil g. Baltz po koncu in je prepovedal g. Žebotu govoriti slovensko in sicer z motivacijo, da on (g. Baltz) ne razume slovenskega jezika in da tako tudi sodi o večini navzočih. Kar enostavno je zapovedal, da naj govori naš zastopnik nemško ali pa mu mora odvzeti besedo. Urednik Žebot, ki je hotel govoriti strogo stvarno, je ugovarjal proti temu Slovence žalečemu nastopu g. nadzornika in se je v znak protesta odpovedal besedi. Med navzočimi je napravil nastop g. Baltza mučen utis. Videlo se je, da nihče ni odobral njegovega nastopa, a žal toliko poguma nikdo ni imel, da bi s protestirajočim slovenskim zastopnikom zapustil sejno dvorano. V slovenskem Celju, v sredini slovenske zemlje, se bo vendar smelo govoriti slovensko. G. Baltz pl. Baltzberg pa je dokazal, da ne sodi na Spodnje Šta-

bersko. Proti nastopu c. kr. prehranjevalnega nadzornika Baltza odločno ugovarjamo: Vprašamo vladu, kako si drzne za Slovenski Štajer na tako mesto postaviti človeka, ki je našemu ljudstvu tuj po jeziku in tuji po svojem mišljenju. Naj kmalu izgine iz slovenske dežele!

V seji gosposke zbornice dne 27. februarja se je vršila razprava o nujnem predlogu barona Czédika in tovarišev, da zbornica izreče svoje popolno zapužanje zunanjemu ministru grofu Czerninu za njegovo uspešno zunanjo politiko povodom sklepanja miru v Brestu-Litovskem. Ob tej priliki je rekel baron Czédik, da je formula: Mir brez aneksij še danes v veljavi, vendar pa ne izključuje poprav meja. Noben Avstrijec bi ne mogel priznati, da bi Lovčen zopet prišel pod staro oblast. Tudi na italijanski meji je potrebno, da se meje popravijo. Nihče si ne more misliti miru, ne da bi se zasužurala zveza z Bolgarijo in brez posesti Belgrada.

Volitve v Španiji. Pri volitvah v špansko zbornico je baje zmagala Nemčiji prijazna struja. V Madridu je izvoljenih 5 Nemcem in 3 ententi prijazni kandidati. Propadel je vodja radikalnih republikancev in prijatelj entente, vojni hujšak Aleksander Lerroux.

T - deuske novice.

Minister dr. Ivan vitez pl. Zolger — tajni svetnik. Cesar je imenoval ministra Zolgerja za svojega tajnega svetnika.

Odlikovana učiteljica. Ivan Zolner, nadučitelj v Ptuj, sedaj v vojaški službi kot enoletni prostovoljec-narednik, je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem, in Franc Poljak, učitelj v Mariboru, zdaj kot poročnik v vojaški službi, je bil pa odlikovan s Sigmund laudis.

Učiteljske draginjske doklade za leto 1918. Pododsek proračunskega odseka, kojega član je za Jugoslovane poslanec dr. Verstovšek, se je dne 26. februarja bavil z draginjskimi dokladi za učiteljsko v letu 1918. Priznalo se je splošno, da tako ne gre, kakor se je delilo doklade dozdaj. Pododsek je predložil vodilne misli za zakon, po kojem bi se dež. odbora vezalo pri razdelitvi: pred vsem se zahteva večja enakomernost v višini. Zlasti Kranjska je skoro najmanj dala učiteljem. Mora se ozirati tudi na penzioniste. Višina doklade določi se analogno dokladam državnih uradnikov od XI. do VIII. činov. razreda. Zdaj ima vlada končeno se izjaviti, je li prihranjuje odsekovi načelom, ki bi državo stale okrog 200 mil. K.

Slovenske posojilnice k slovenski Zvezi! Iz Ptuja nam pišejo: Vaš dopis glede posojilnic, ki so članice Verbanda v Gračcu, je našel povsod veliko priznanje. Tudi „Slovenski Narod“ je istega ponatisnil. Gg. učitelji, s katerimi sem imel priliko govoriti, so povdarjali, da delujejo na vsak način na to, da bodo postale te posojilnice članice slovenske zadrugne organizacije. Poleg posojilnic pa so še kmetijske zadrugne v Žalcu, Središču, Cvenu, Ptuj, trsnicar-ske zadrugne in konjarske zadrugne članice nemškega Verbanda. Ako resno stremimo zatem, da dosežemo Jugoslavijo v smislu majniške deklaracije, potem moramo z vsemi močmi delati nato, da bomo v vsakem oziru neodvisni od tujega vpliva, tuje odvisnosti. Kake malenkosti nas ne smejo ovirati pri našem stremljenju, saj vemo, da n. pr. 103 posojilnice članice ljubljanske Zadrugne Zveze prav izvrstno izhajajo in izkazujejo nad 1 milijon K rezervnih zakladov. V krogu članov vseh posojilnic se pričakuje, da se bo na letošnjih občnih zborih povsod razpravljalo o pristopu k slovenski zadrugni organizaciji.

Slovenski krojači, na plan! Zadruga krojaških mojstrov za Slovenski Štajer v Celju je izvolila na svojem obnem zboru dne 4. februarja t. l. za načelnika g. Antona Selišek in g. Maksa Zabukovšek za podnačelnika. Ker bo ta zadruga igrala v času prehoda iz vojne do miru in v poznejšem roku pri dobavi surovin in pri razpečevanju izdelkov za Slovenski Štajer še odločilno vlogo, se vabijo južnoštajerski krojači v lastnem interesu k zanimanju za to svojo stanovsko zadrugo. Krojači, na plan!

Dr. Jurič in Havliček. Poroča se nam, da si je studenški župan, advokat dr. Jurič, dal napraviti za potovanje na Dunaj ločnato kmetko obleko. Krojač jo je moral v naglici dovršiti. In minil je čas od 13. do 15. februarja, a ne dr. Jurič, ne drugi srečni izvolenci niso rabili novih ali starih, ne lepo zlikanih oblek. Mariborski občinski svetnik Havliček je kot rojen Čeh menda sam za uresničenje češke deklaracije, odločno pa je nasproten jugoslovanski deklaraciji. To je menda mislil povedati na Dunaju.

Nemci ne marajo koruznega kruha. V „Tagespošti“ čitamo, da so baje graški nemški strokovnjaki izrekli mnenje, da je nemogoče iz same koruzne moke speči užitni kruh. Zahtevajo, da se mora pridjati koruzni moki vsaj 20% moke žlahtnega žita. Fini želeci graških in gornještajerskih Nemcev torej ne prenesejo koruzne moke. Pri nas na Slov. Štajerju pa jedo v mnogih krajih že od nekdaj sam koruzni kruh, pa le gre! In naše slovenske kmetice in delavke znajo peči iz koruzne moke prav lahko užitni kruh. Če nemški peki tega ne znajo, pa se naj grede učiti k Slovenkam. Sicer pa se slovenski Štaj-

erci ne bomo prav nič kregali, če nam Nemci prepušijo ves koruzni pridelek, sami pa si naj poiščejo nadomestilo, kakršnokoli si želijo.

Pošiljanje poštnih zavojev ustavljeno. Poštni uradi do preklica ne smejo sprejemati nobenih zavojev v kakršnokoli smeri. Izvzeti so samo nujni zavoji, pošiljave za vojno pošto in denarne pošiljave.

Poletni čas. Po poročilu berlinskih listov bo tudi letos v Avstriji in v Nemčiji upeljan nov poletni čas sličen kakor v lanskem letu in sicer se bo pričel s 1. aprilom in se bo končal dne 14. oktobra.

Ruski vjetniki se ne zamenjajo z laškimi. Domobranski minister je odgovoril na interpelacijo poslanca dr. Benkoviča in tovarišev glede nameravane zamenjave ruskih vojnih vjetnikov z laškimi, da vojaška oblast tega ne namerava storiti. Ruski vjetniki se še ne bodo odposlali v Rusijo.

Zadrugništvo. Z ozirom na razna vprašanja povdarjamo, da je Zadrugna Zveza v Ljubljani največja jugoslovanska zveza po številu članic, kakor tudi po kapitalu. Njen dolgoletni predsednik je bil dr. Krek, po njegovi smrti pa je bil izvoljen za predsednika dr. Korošec. Za Štajerako obstoji pododbor v Mariboru, kateri vodi vse zadrugništva se tičeče zadeve na Štajerskem. Istemu pripadajo 103 posojilnice in 18 kmetijskih zadrug na Spodnje-Štajerskem. Natančno poročilo o stanju cele organizacije koncem leta 1916 je prinesla „Straža“ dne 8. februarja t. l. Vse posojilnice so imele okrog 30 milijonov K hranilnih vlog, rezervni zakladi vseh članic znašajo čez 1.100.000 K, odvišnega denarja izkazujejo posojilnice čez 15 milijonov K. Povdarjati se mora, da je Zadr. Zveza v Ljubljani bila ista, ki je sama uredila vse zadrugne, ki so bile v slabem položaju, da ni nikdar pritiskala na člane in da je s prirejanjem zadrugnih in drugih gospodarskih tečajev vzgajala zadrugne delavce in budila zanimanje za razne gospodarske panoge, katero delo bo spet po vojni vršila.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Dr. Urban Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica (Potočnik kontra Vrečko) 10 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Jančič kontra Brglez) 20 K; P. Holman, kaplan, Maribor, 20 K; Ivan Medvešek, župnik na Tinjah pri Slov. Bistrici, 40 K; Neimenovani g. vojni kurat 70 K; Gostija Slavič—Žnidarič, Iljaševci, 16 K; Franc Močnik, župnik, Sv. Stefan pri Šmarju, 5 K; Gašper Zrnko, župnik v Puščavi, mesto venca na grob t. rojaka g. nadučitelja Avgust. Hauptman, 30 K; Anton Rantaša, c. in kr. vojni kurat, Usora (Bosna), 20 K; Anton Kocbek, župnik v St. Petru pri Radgoni, mesto venca na grob t. g. A. Hauptmana, nadučitelja pri Sv. Križu nad Mariborom, 20 K; dr. Pavel Stermšek, c. kr. profesor, Maribor, kot preostanek zbirke I. b razreda za venec po t. tovarišu Kosu, 20 K; Slovenski rodoljub po g. notarju Lokarju 20 K; Franc Ogrizek, župnik, Dramlje, 10 K; Mohorjani v Pamečah pri Slovenjgradu 18 K; Mohorjani v Starem trgu pri Slovenjgradu (po g. kaplanu Vrbanjšeku) 32 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor, Maribor, na čast pevcem ob godu g. šolskega svetnika Fr. Jerovška, 20 K; Biber Srečko, c. in kr. fregatni poročnik, Pulj, 20 K; Zacherl Fran, učitelj, Ljutomer, 5 K; Alojzij Arzenšek, stolni kanonik, Maribor, 10 K; Hinko Škore, kaplan, Ribnica v Dravski dolini, 25 K; Posojilnica v Mariboru, v spomin t. g. blagajnika Rapoca 50 K; Vršič I., Sv. Tomaž pri Ormožu (nabrano), 20 K; Ivan Pajler, župnik pri Sv. Rupertu v Slov. gor., na gostiji gđc. učiteljice Felicite Škrjanec in g. Alojzija Schicker nabrali odlični gostje 130 K; I. Rop, kapl. pri Sv. Ani, nabrano na gostiji v Frolahu pri Sv. Ani 40 K; Roman Škerbec, župnik, Prevorje, mesto venca t. g. Krener 22 K; Franc Bračun, c. kr. profesor, Maribor, 100 K. Vsem p. t. gg. darovalcem pristrčna hvala! — Pirc, t. č. blagajnik.

Za Krekov spomenik so darovali pri tiskarni sv. Cirila: Stamec Alojzij, posestnik, Krčevina, 2 K; Šerbela Benedikt, četovodja, 47 pp., 10 K; Posojilnica v Križevcih 50 K; Okrajni odbor Gornjigrad 250 K; Občina Rečica v Savinjski dolini 100 K; Baznik Janko, c. in kr. vojni kurat, 20 K; Žene in dekleta v Lučah v Savinjski dolini 38 K; Železnik Gregor, posestnik, Gračice pri Lučah, 3 K; Alojz in Franciska Razlag, Sitarovci, 2 K; Bajt Ignac, c. kr. kaznični učitelj, 10 K; Rečko Jožef, nabral na gostiji v Slivnici pri Celju, 16.40 K; Potočnik Franc, Ormož, 17; Dobaj Anton, posestnik, Sv. Jurij ob P., 10 K; Rožman Frančiška, Staranovavas pri Križevcih, nabrala med agitiranjem za Jugoslavijo, 41 K; Nadporočnik Jan Juderka 5 K; ognjenika Vale M. 2 K, in Radak Dušan 2.50 K; ter četovodja Vob er Franc 1 K in Žajo Josip 1 K, vsi od c. in kr. trdn. top. polka št 5 v Tivatu v Dalmaciji; Neimenovan iz Pobrežja 5 K. Hvala vsem darovalcem!

Pozor na poštnne znamke iz leta 1916! Stare poštnne znamke iz leta 1916 po 15, 20, 25 in 30 vin., na katerih se nahaja podoba našega rajnega cesarja Franca Jožefa I., ter dopisnice in zalepke iz l. 1916 so veljavne bile samo do dne 1. marca 1918.

Tobak ni dovoljeno saditi. Na mnogih krajih vlada mnenje, da je dovoljeno saditi tobak. Pri ti nančni oblasti smo zvedeli, da je gojitev tobakovih rastlin v naših krajih prekoslej strogo prepovedana.

Kadileci, pozor! Po raznih gostilnah, kavarnah in še celo na ulicah in cestah prodajajo razni golufi, ki so v vojaški obleki, raznotere „fine“ cigarete, komad po 12 vinarjev. V teh cigaretah pa ni

nič pristnega tobaka, marveč — posušeno konjsko blato!

Dogodek v Forminu. Poslanec Brenčič in tovariši so vložili dne 20. februarja na justičnega ministra naslednjo interpelacijo: Nekaj dni po zal stnem dogodku v Forminu kjer je žitni komisar Wederwohl na višjo odredbo brezobzrno nastopal proti kmetškemu prebivalstvu in to moral plačati s svojim življenjem, je na licu mesta v navzočnosti preiskovalnega sodnika dr. Fürstbauerja fotografil notarski kandidat notarja dr. Strafele. Napravil je baje deset slik: 1. Napadalce z orožjem. 2. Skupino orožnikov, ki so aretovali ljudi. 3. Komisijo z obdolženci (2 slike) 4. Komisjo samo. 5. Položaj po prvem napadu. 6. Neka žena kleči na Wiederwohlu. 7. Napadalci okoli Wiederwohla. 8. Wiederwohl na tleh, napadalci se oddaljujejo. 9. Dva posnetka, ki predstavljata rekvizicijsko komisijo z napadalci. 10. Napadalci na preži. Slike delijo javno, da bi na ta način zasmehovali ljudstvo in hujskali proti njemu. Da imajo te slike namen služiti je političnim namenom, dokazuje že okoliščina da so skušali ta žalostni dogodek izkoristiti v nemškem časopisju, medtem ko nekega drugega slučaja, ki se je dogodil v okraju Arvež, niso niti objavili, marveč ga skušali prikriti, ker je pač šlo za nemško prebivalstvo. Zato vprašajo podpisani: 1. Ali je Njegova ekscelencija voljna okrajnega sodnika dr. Fürstbauerja radi teh fotografskih posnetkov poklicati na odgovor? 2. Ali je Njegova ekscelencija voljna odrediti, da bodo vse slike takoj zaplenjene?

Pismo ruskega vjetnika. Janžekovič Franc iz Gorišnice piše svojim staršem: Preteklo je že pet mesecev v tretjem letu mojega žalostnega vjetništva, a nikdar se mi ni vzbujal spomin na domovino tako kakor sedaj, ko ležim v bolnišnici. Ko pride nedelja ali kak praznik, prihajajo roditelji obiskat svojih ranjenih sinov. Prinesejo jim kruha, mesa itd., in čeravno ranjeni ali bolani, lajša jim njihove bolečine zavest, da ležijo na domači zemlji, kjer jih obiskujejo in tolažijo njihovi dragi. Kako pa jaz? Ločen od svojih dragih, ne vem ne za nedeljo ne praznik, in živim kakor nema živina, ki je zmiraj vprežena v svoj težki jarem. Nikdo ne pozna mene, nikogar jaz. Ne pridejo me obiskat ne oče ne mati, ne znanci in ne prijatelji. Kdaj se nas Bog usmili in reši iz te grozne muke? Kdaj pride čas, da bomo zaslišali prevseli glas: „Povrnite se v svojo domovino!“ Mogoče nikoli! Oh, presrečen bi bil dan naše vrnitve in gotovo naj srečnejši dan našega življenja. Čeravno meri zračna črta od mene v mojo milo domovino 410 vrst, šel bi domov peš, bos in nag, ako bi le smel. Tako vzdihujem kot bolnik na postelji, želeč zdravja ali smrti, in čakam na dan svoje rešitve. Pa ne obupam, ako ljubi Bog dopusti, tudi ta srečni trenutek bomo dočakali. — Tako ubogi vjetniki! Kaj porečejo k temu tisti, ki nimajo najmanjšega sočutja z našimi vojaki in iščejo, ko oni toliko trpijo, le zabave in veselja, četudi je grešno. Delajmo torej pokoro vsi, da se nas Bog tempreje usmili in nam da kmalu pričakati presrečnega dneva vrnitve naših dragih!

Slovenjebistriški okraj. Zadrugno komisijo, ki je rekvirirala v tem okraju poljske pridelke, je vodil četovodja po imenu Zangger, baje bivši trgovec iz Celja. Zelo strogo je nastopal proti kmetškemu prebivalstvu, ki je raditega vznevoljeno. Slovensko ni hotel govoriti. Če tudi tedaj ni hotel govoriti slovensko, ko so mu slovenske kmetice nosile v trgovino srebrne kronice, o tem pa zelo dvomimo. Ljudem je pravil, da je kmet. Ko pa je zagledal neke „Slov. Gospodarja“ na mizi, je začel zmerjati čez njega. Čudno to, ko vendar „Slov. Gospodar“ izmed vseh časopisov najbolj brani kmetove koristi. Zato pa je najmanj, kar zahtevajo kmetje od takega „komisarja“, da ne žali njih narodne zavesti in da se dostojno obnaša. — O Zanggerju smo dobili vse polno pritožb. S solzami v očeh nam je pripovedoval posestnik-rezervist iz poličanske župnije, kako neprimerno osorno — da ne rabimo ostrejšega izraza — je nastopal Zangger v hišah, kjer so bile samo ženske in otroci doma. Opozarjamo okrajno glavarstvo na postopanje tega moža! Uredništvo.

Misijski koledar je zaradi mnogih tiskarniških ovir v Ljubljani še le sedaj izšel. Toda „koledar“ je v tej knjigi ostranstva pomena, veleznikova je ji je uruga vsebina. Kakor smo bili namreč že Slovenci dosedaj skoro povsod popolnoma od Nemcev, tako tudi na misijonskem polju. Ravno zaradi tega pa ni mogla postati misijonska misel pri nas domača in se razviti tako, kakor bi se bila lahko. Zato smo napravili sedaj samostojen jugoslovanski misijonski načrt. Lani se je v Ljubljani ustanovila Misijonska zveza, ki ima namen organizirati misijonsko misel med Jugoslovani, postaviti zato za vzgojo slovenskih misijonskih poklicev lastne, domače zavode. Potem našemu fantu ali dekletu, ki hoče na delo v Gospodov vinograd, ne bo treba več v — nemške in druge samostane se ubijati najprej z nemščino in ta ne bo več glavni pogoj za božji poklic, ampak mi Jugoslovani nastopimo tudi na misijonskem polju samostojno. Potem nas bo prevzelo večje zanimanje za sv. misijone in zavodi Misijonske zve-

ze bodo mnogim našim rojakom uravnali misijonsko pot. In to bo naša najlepša zahvala za našo svobodo, ki nam jo bo dal Bog v tej vojni, da pojdejo sinovi in hčere svobodne Jugoslavije osvobodit satanovega jarma milijone, ki še „sedijo v temi in smrti senci.“ Vse te načrte nam natančneje razlaga novi Misijonski koledar. Opiše pa tudi vse dosedaj znane slovenske misijonarje in jih, v kolikor je bilo mogoče, prinaša celo naslikane. Zato je mejnik, ki nam kaže slovensko misijonsko preteklost in prihodnost, voditelj vsakemu, ki se zanima za misijone. Zato si ga naročite takoj vsi, ki vam je pri srcu razširjenje božjega kraljestva na zemlji. Če bi se zdela cena 2 K komu prevelika, naj ve, da je ves čisti dobiček namenjen misijonom. Po pošti ga naročite po naslovu: „Misijonska zveza, Ljubljana, Trg Tabor 12“, če si pa slučajno v Celju, si ga pa lahko sam kupiš pri Sv. Jožetu nad Celjem.

Umrl je vladajoči veliki vojvoda meklenburški Adolf Friderik IV. V soboto popoldne je s svojim psom zapustil grad. V nedeljo so ga našli blizu meščanskega ribnika ležati mrtvega s prestreljenimi prsi. Najbrž se mu je omračil duh.

Slovenskoštajerski poslanci protestirajo proti nasilnim rekvizicijam. Dne 28. februarja so slovenskoštajerski poslanci pri ministrskem predsedniku Seidlerju odločno protestirali proti nasilnim rekvizicijam krme in žita. Zahtevali so, naj se v vseh kmetskih okrajih enako pravično postopajo in naj se ne nalagajo slovenskim okrajem večjih bremen kot nemškim. Poslanci so zahtevali nadalje, naj namestnija zavzame napram slovenskemu prebivalstvu drugačno stališče kot dosedaj. Ministrski predsednik je vzel pritožbe slovenskih poslancev na znanje in je obljubil, da bo dal graški na mestu potrebni navodil, da se zadosti slovenskim zahtevam.

Dopisi.

Maribor. Kako skrbi mestni magistrat, oziroma mestna sanitarna oblast, za red in snago v mestu, je splošno znano. Te dni je prišlo v naše uredništvo več oseb, ki so nam naznanile naslednji slučaj: Straniščna greznica hiše Luterjeva ulica št. 5 je bila že prejšnji teden popolnoma polna. Ker je dotekalo vedno več snovi, je pritisk vrgel kamenito ploščo greznice na dvorišče in snov se je razlila po celem dvorišču. Stanovanja so bila polna smrada. Magistratu se je že pred 14 dnevi naznanilo, da je greznica polna, uradniki na magistratu so obljubili, da se že bo izpraznilo, a ostalo je samo pri obliubi. Se le, ko je že več dni bilo dvorišče podobno smrdljivemu jezeru, je magistrat ustregel zahtevi strank. — Tako je naše mestno gospodarstvo. Naj bi mestni magistrat tiste pobaline, ki napadajo mirne Slovence, raje nagnal, naj grede izpraznjevati greznice. Tje najbolj sodijo.

Maribor. Duhovne vaje za mariborsko skupščino III. reda sv. Frančiška se bodo vršile od dne 3. marca zvečer do dne 7. marca zvečer. Za Slovence bodo premišljevanja v ponedeljek, v torek, sredo in četrtek ob 5. uri zjutraj in ob 3. uri popoldne.

Slov. Bistrica. V preprečenje nepotrebnih zamud sporočamo, da se uraduje pri tukajšnji okrajni šodnji na št. 5 (vložišče, legaliziranje podpisov, odpovedi stanovanj i. dr.) samo od 9. do 12. ure popoldne in od 1. do 2. ure popoldne. Ta privilegij (samo 4 ure dela na dan!) ima namreč samo oni uradnik, ki je prepovedal v svoji pisarni strankam slovensko govoriti. (Ali nimate sodnega predstojnika? Op. ur.)

Slov. Bistrica. Po kratki bolezni je umrl 12 letni sinček dančnega oficijala in hišnega posestnika M. haela Schwarza, M. jo Schwarz. Pogreb se je vršil dne 1. marca popoldne. Hudo prizadeti obitelji naše sozale!

Laporje. Dne 24. svečana t. l. je umrla po kratki mučni bolezni nadučiteljeva soproga gospa F. Lah, rojena Bevc. Pogreba so se udeležili šolarji tukajšnje petrazrednice s cenjenim učiteljskim in večje število drugega ljudstva. N. v. m. p.!

Kočno pri Slov. Bistrici. Tudi pri nas se narodna zavest vedno bolj probuja. Posebno mladina je narodno vneta. Kot izraz tega navdušenja je podarila Tiskovnemu domu v Mariboru 40 K, ki jih je nabrala vrta narodna mladenka Emilija Pivec. Le krepko naprejl!

Središče. Slovenska Kmetijska Zveza priredi v nedeljo, dne 3. marca, ob pol 3. uri popoldne v Središču v društvenih prostorih bralnega društva političen shod. Govorila bosta: poslanec Brenčič o drž. zboru in nadrevizor Pušenjak o gospodarskih zadevah. Agitirajte za obilno udeležbo!

Ptuj. Narodna čitalnica v Ptuj priredi dne 3. marca 1918 v Narodnem domu v Ptuj gledališko igranje „Martin Smola“, burko v treh dejanjih. Vstopnina za osebo: sedeži 1. in 2. vrste K 3.50, od 3. do 5. vrste K 2.50, od 6. do 8. vrste K 2, od 8. do 11. vrste K 1.50, stojišče K 1. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Po predstavi prosta zabava. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne svrhe.

Konjice. Tukajšnji arhidiakon, nadžupnik in dekan mil. g. Franc Hrastelj je podaril Rdečemu križu 1000 K.

Celje. Tukaj je umrl pisarniški ravnatelj Jak. Mesarec, star 54 let.

Vransko. Slovensko katoliško izobraževalno društvo vabi vse udeležence in prijatelje društva na svoj občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 3. marca, pop. po večernicah v bralni sobi.

Trbovlje. Na pustno nedeljo, dne 10. svečana, se je priredila v Društvenem domu spevoigra „Natakar“ ob spremljevanju tamburice in po igri tamburaški koncert. Po igri se je nabralo za Krekov spomenik 40 K.

Zadnja poročila došla dne 1. marca.

Iz avstrijskega poročila.

Dunaj, 28. februarja.

Na posameznih odsekih fronte ob Piavi povečano artilerijsko delovanje. — Naši letalci so kot povračilo za italjski napad na odprto mesto Inomost dne 27. februarja metali na vojaške naprave pristanišča Benetke bombe.

Czeruinov razgovor z rumunskim kraljem.

Dne 27. februarja je imel grof Czernin v nekem od rumunskih čet zasedenem delu Rumunije razgovor s kraljem Ferdinandom. Naznanil mu je mirovne pogoje četverozeve. Kralj si je izprosil čas za premislek. Od odgovora bo odvisno, ali bo možna mirovna rešitev.

Državni zbor.

V četrtekovi seji (28. febr.) je zbornica nadaljevala razpravo o izdelovanju umetnih gnojil. Govoril je o predmetu med drugim tudi poljedelski minister. Razprava je bila precej suhoparna, ker še vedno ni rešeno glavno vprašanje, kako se bo rešil dr. Seidler iz krize in se pogajanja vlade z načelniki opozicijskih strank še vedno nadaljujejo. Predpoldne sta imela Češki Svaz in Jugoslovanski klub plenarni seji. V Češkem Svazu sta poročala poslanca Stanek in Tušar o avdienci v sredo pri cesarju, ki je trajala pol ure. V Jugoslovanskem klubu je pa načelnik dr. Korošec poročal o avdienci, ki je trajala 20 minut. Imenovane poslance je predpoldne sprjel tudi ministrski predsednik dr. Seidler, s katerim so se vršili razgovori. Avdijske parlamentarcev pri cesarju se danes nadaljujejo. Odločitev utegne prav kmalu pasti. Zdaj pa je položaj še celoma nerazjasnjen. Govori se, da bo državni zbor odgojen. Predsednik dr. Groš pa je izjavil, da mu o tem ni nič znano.

Gosposka zbornica.

V četrtekovi seji je gosposka zbornica nadaljevala razpravo o nujnem predlogu Czelika in tovarišev. Kot prvi govornik je govoril dr. Paltai, ki se je izrekel za takozvani »Siegfried«. Rekel je, češ, da ne upiiva ugodno za inozemstvo če se v enomer ali v to, da bi se sklenil mir, in mu formula »brez aneksij in konpenzaci« ne ugaja, kajti iz te formule smo že davno vun. Blazno bi bilo, če bi se reklo, da ne bomo nikdar nič vzeli, čeprav se bi morali več let bojevati nadalje in če bi naposled zmagali. Njegova izvajanja je zavrnil dvorni svetnik dr. Lammasch: Če bi komu kaj odvzeli, bi imeli le maščevalno vojsko. Če bo vojna še dalje trajala, bo Evropa spremenjena v puščavo, Amerika oslabiljena in le Japonska bo imela dobiček.

Zvišanje vojaških plač

V brambnem odseku avstrijskega državn. zbora je izjavil domobranski minister pl. Czapp, da se vršijo pogajanja radi zvišanja plač vojaštva. Pogajanja se še sicer niso končala, vendar je upati ugodnega uspeha. Po ministrovem mnenju, se bo dnevna vojaštva v zaledju zvišala na dan za 25 vin.

Vposlano.

Na zasebnem učilišču Legatovem v Mariboru ob Dravi se začnejo s 3. aprilom 1918 novi tečaji za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo združeno s knjigovodstvom, tečaji za lepopisje, za slovenščino in nemščino. Tečaji trajajo šest mesecev, prospekti na razpolago. — Maribor, Viktringhofova ulica 17.

POSESTVO

Veliki Hum (Willkommhof) pri Mariboru, postaja Pesnica, se proda na prostovoljni dražbi Posestvo obsega 46 ha njiv, travnikov, vinogradov in gozdov ter je popolnoma arondirano. Gradič je dobro novozidan, poleg so hlevi za govejo živino, konje in svinjerejo ter druga gospodarska poslopja. Od Maribora je posestvo oddaljeno pol ure z vozom, od postaje Pesnica ne daleč peš.

Prostovoljna dražba posestva bo dne 12. marca 1918 na posestvu Veliki Hum samem ob 10. uri dopoldne. Izključna cena je K 110 000 — ter more po dogovoru precejšen del kupnine ostati na posestvu vknjižen.

Nemške čete pred Petrogradom in Kievom.

Nemške čete, ki so zavzele mesto Pskow, korakajo, kakor poroča radio-agentura iz Petrograda, naprej ter so se včeraj nahajale samo kakšnih osem ur pred Petrogradom. V mestu vlada mrzlično razburjenje. Tudi pred Kiev so že dosepele prednje straže nemških vojaških oddelkov. Mesto bo v nekaterih urah v rokah nemškega vojaštva.

Japonska razburjenja.

Nemško prodiranje v Rusijo je močno razburilo vladu v Tokiju in japonsko prebivalstvo. Če Nemci zasedejo Petrograd, so od Vladivostoka oddaljeni samo za en mesec. Tekom pet ali šest tednov se nemške čete lahko razlijejo čez Sibirijo, kjer se polastijo bogato se tamkaj nahajajočih živil, municije in sibirskih železnic. Vrh tega preti nevarnost, da se Nemci polastijo bakrenih in platinskih rudnikov v Uralu. Francoski listi že napovedujejo, da bo Japonska s svojo vojaško silo posegla vmes, in sicer v Sibiriji in v smeri proti Uralu.

Vabilo na naročbo Pondeljkeve Straže. Straža, ki izhaja v pondeljek, se more naročiti tudi sama za se. Sama pondeljkova Straža stane:

za celo leto K 4.—
za pol leta K 2.—
za četrt leta K 1.—

Naročnina se pošlje na naslov: Upravništvo Pondeljkeve Straže v Mariboru. Že zadnji pondeljek smo priložili položnice nekdanjega Našega Doma, po katerih se tudi lahko pošlje naročnina za Pondeljkovo Stražo.

A 221/16
14

OKLIC.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin. Pri c. kr. okrajnem sodišču na Vranskem so na prošnjo dedičev dne 25. avgusta 1916 umrlega posestnika Leopolda Orožim iz Gomilkega na prodaj po javni dražbi nepremičnine vl. št. 94 kat. obč. Gomilsko s hišo pop št. 30 na Gomilskem, gospodarskim poslopjem kozolcem, njivami, travniki in gozdi na dalje vl. št. 6 kat. občine Sv. Matevža s pravico do sorabe pašnika vaše občine na Gomilskem združeno s prvoznačeno neprimičnino — vse to kot celota — pa brez pritisklin. Vsem nepremičninam se je u-tanovila izklicna cena 21493 K 54 h.

Dražba se bo vršila dne 18. marca 1918 ob 10. uri dopoldne v hiši, ki jo je prodati sami.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je izročiti gospodu c. kr. notarju Mihaelu Jezovšek.

Dražbene pogoje se zamore upogledati pri sodišču odd. I do 17. marca 1918 in na dan dražbe pri sodnem komisarju na Gomilskem h. št. 30.

C. kr. okrajno sodišče Vransko odd. II, dne 6. svečana 1918.

254

Kupim

korenje, repo, kislo zelje, kislo repo, strd, drevesno škôrjo, in ježce, po najvišjih cenah in tudi v vagonih za aprovizacije. Ponudbe Karlu Rayer, Maribor, Tegethof ova ul. 57.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

Brzljavi naslov: Cirilova tiskarna Maribor 11	
Trgovina tiskarne sv. Cirila Maribor, v lastni hiši Koroška cesta št. 3	
Čekovni račun c. kr. poštno i. hranilnica št. 25.659 interurban telefon št. 100	

Priporoča svojo veliko zlogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatlic za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnil, zavitkov (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic itd. Svete podobe (male, velike in stenske), razpela vseh velikosti, molitveniki, moliki, svetinje, škapulirji, štampilje za urade in dr.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.

Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici, Trgovina Czadnik v Stolni ulici.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža). Papirna trgovina Weixl Glavni trg.

» » » Lagler Jos. Schmidpl. Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.

Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotela nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

» Coretti, Grajski trg 7.

» v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žilko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika Žilko, Melje.

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Papirna trgovina Scheidbach, Magdalenski trg 9.

Trafika Maher, Magdalenski trg.

Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.

» Kresnik Ana, Franc Jožefova cesta 33.

Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:

Trafika Schlacher Marija.

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek.

Trafika v Narodnem Domu.

Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Kristel Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:

Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:

Trafika A. Kraigher.

Fram:

Trgovina Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina Jurija Gajšek.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz. Zeitungs Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Organist g. Anton Rozman (stara šola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina M. Zorko.

Kozje:

Trafika Vahčič.

Laški trg:

Trgovina Osolin Jos.

Lebring:

Knjigarna Scheidbach.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljič.

Leoben:

Nickl Rupert.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vršič.

Malanedelja:

Trgovina Senčar Fr.

Novacerkev pri Celju:

Jankovič Antonija.

Petrovče:

Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:

Trafika Franc Julis Glavni trg.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. A. Marinič.

Postojna:

J. Marinič.

Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec. Trgovina A. Kreml.

Ruše pri Mariboru.

Organist g. Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Sternat:

Cisel Matilda.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Peter Čauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina g. J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Trgovina D. Tombah.

Veržej:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Vransko:

G. Brezovšek Ernest.

Žetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlig.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 20 vin.

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta K 3.— Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kadar obsega 8 strani, 20 v, na 4 straneh pa 12 v.

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista pri našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču. Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Grajsčina

krasno veleposestvo na Štajerskem, lepa lega, **243 oralov zemlje** in sicer 160 oralov travnikov in sadonosnikov, 50 oralov gozda ostalo njive prvovrstne kakovosti. Eleganto grajsčinsko poslopje 70 sob 8—9 sob opremljenih z lepim pohištvo, **80 glav goveje živine**, veliko svinj, vodovodov, električna razsvetljava, več postranskih poslopij, lepa opekarna v zalogi še **600.000 opek**, vinske posode za **1000 polovnjakov 1500 hl sadjevca**, za prodana jabo ka se je izkupilo 9000 K, se prodaja za **950.000 K** vknjiženega dolga je **600.000 K**, za izplačati bi bilo nekaj čez 300.000 K. Več pove upravnistvo lista. 208

Gostilna * Narodni Dom * v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu v Mariboru, v okolici in vsem, ki potujejo v Maribor. Točijo se najfinejša vina: Pekarčan i. t. d. Priznana dobra kuhinja.

V Narodnem Domu se vedno najde poštena slovenska družba.

Se priporočata

A. in L. Stelzer.

Za pristojnost in izvor se jemlje v polnem obsegu.
VINA bela, ideča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU**, Šolska ulica št. 5.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, zraven gostilne „K. črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 80 v, otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in zanimive. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pridruži se, ker so vedno nove predstave.

Knjigarna, umetnine in muzikalije Goričar & Leskovšek Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah **XX**
Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestnijo v Gradcu po zelo nizkih cenah.

OGLAS.

Najboljši kavni nadomestek v kockah ali odprto na vago v poštnih zavetkih 5 kg prodaja najceneje Alojzij Olifčič Trst, via Coronio 13. 34

Jesenske prasce

kakih 5 ali brejo svinjo želi kupiti Simon Doško, posestnik Kamnica pri Mariboru. 31

Kupim pianino, madraca in posteljni vložek za denar in druge stvari. Naslov v upravnistvu.

KUPIM dobro ohranjen **PIANINO** ali **HARMONIJO** Naslov na upravo tega lista št. 24.

Hiša na prodaj vogel Viktringhof in Schmidova ulica, primerna za vsako trgovino. Cena 55.000 kron. Pojasnila pri gospej M. Koprivnik Badlova ulica, Vila 15.

Travniki in njiva v bližini mesta Maribora se kupi ali vzame v najem. Vpraša se pri trdku Tischler Maribor, Tegethoff-ova ulica 19.

Majhen vinograd

zraven nekaj gozda, 1 njiva, z opoko krita hiša, stiskalnica, klet, hlev, vse novo v izmeri dveh oralov, krasna solčnata lega v Socki pri Novi cerkvi se prodaja za 6000 kron. Vpraša se: „Curhaus“ Dobrna pri Celju.

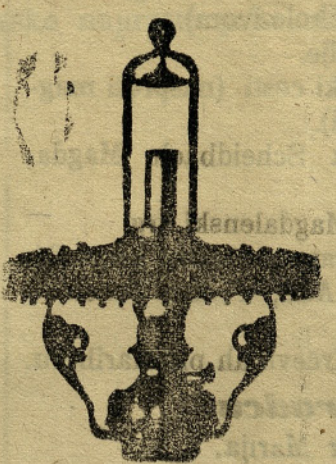
Slovinci!
Naročajte in razširjajte **Stražo!**

POZOR!

Za novovpoklicane se toplo priporoča: podpisovanje vojnega zavarovanja ali zavarovanja vojnega posejila c. kr. avstr. vojaškega vdovskega in sirotinskega sklada.

Mesto za naznanilo v uradnem poslopju c. kr. okrajnega glavarstva, Maribor, II. nadstr. vrata št. 26. 190

Gumij za cepljenje trt, ima naprodaj, dokler je v zalogi **Franc Ogrizek**, trgovec z vinom in sadjem, GRADEC, Parkstrasse št. 7. 198

Edina štajerska steklarska narodna trgovina Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okrasnih predmetov. — Prevzette vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrevana zadruga z omejenim jamstvom.

Devolluje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polik, posestev, vrednih stvari in papirjev ali zeznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7%, 15 ali 22%, letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obdobjih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lastno premoženje znaša konec leta 1915 519.848.40 kron. Hranilnikov je bilo konec leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Travniki

kupim ali vzamem v najem in sicer v bližini Maribora. Vpraša se pri trdku Tischler, Maribor Tegethoff-ova ul. 19. 32

Eno cerkev ali štarno silko poslika katol. umetnik, propagator umeni cerkevne, brezplačno, le povrnitev režijskih stroškov Podrobna pojasnila daje „Revue pro umeni cirkveni“, Praga-Vinograd, Krameriova 10. Češka.

Učnec in prodajalka se sprejmeta, v trgovini z steklom, porcelanom in galanterijskim blagom. I. Kovačič, Radgona.

Dva vinčarja,

le samostojne in spretni strokovne osebe, sprejemajo pod ugodnimi pogoji, kot 2000 ovr. 1500 kron place, letno 2—3 sežnje dre, kon njeve, stanovanje, iz vinograda deputat. Za prebrano je dobro prebrljeno. Le strokovno izobražene osebe se naj oglašijo pisмено ali ustmeno pri upravnistvu „Straža“.

Plačam

visoke obresti in dam na željo namesto denarja druge stvari! Vsled nakupa več oralov zemlje se išče na lepo posestvo v lepem trgu nujno posojilo 6000 K proti triletnem odplačilu. Posojilo popolnoma varno! Ponudbe na upravo tega lista. 35

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 2 1/2%, proti trimesčni odločbi po 3 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj premenilo. Za nalaganje po polki se pošlje hranilne polknice (97.998) na razpolago. Redni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadležje izposojilcu na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih sredstev, ki pa nikdar ne presegajo 1 kron. Prejeto za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koliko.

Uradne ure

so vsako sredo in petek od 8. do 12 ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenredni praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in vročajo prejemalec vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)